

LIETUVA

NR. 69

Tik tas užsitarnauja laisvę ir gyvenimą,
kuris kasdien dėl jų kovoja.

Goethe.

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

“MŪSU LIETUVA”

GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO LAIKRAŠČIŲ
KIOSKUOSE

ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE prie pašto Avenida São João
PRAÇA DA SÉ viduryje aikštės kioske
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José
Paulino kampas
ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SĂO JORGE Rua São Caetano,
526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sust. vietos
VILA ZELINA Largo São José prie au-
tobuso sust. vietos.

Revista Litwana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SĂO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIENAMOS KAINOS

ALM. BARĂO DO RIO BRANCO, 783 S.PAULO

D Ė M E S I O

Kaikurie "M. L." skaitytojai ir ben-
dradarbiai, siųsdami korespondenci-
ją "M. L." Redakcijai ar Administra-
cijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžu-
te 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, ir atei-
tyje prašome žymėti tik pašto dėžu-
tės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribe-
se paštas adresatams nepristatomas.

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJOVANDE S
L I N D O Y A

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

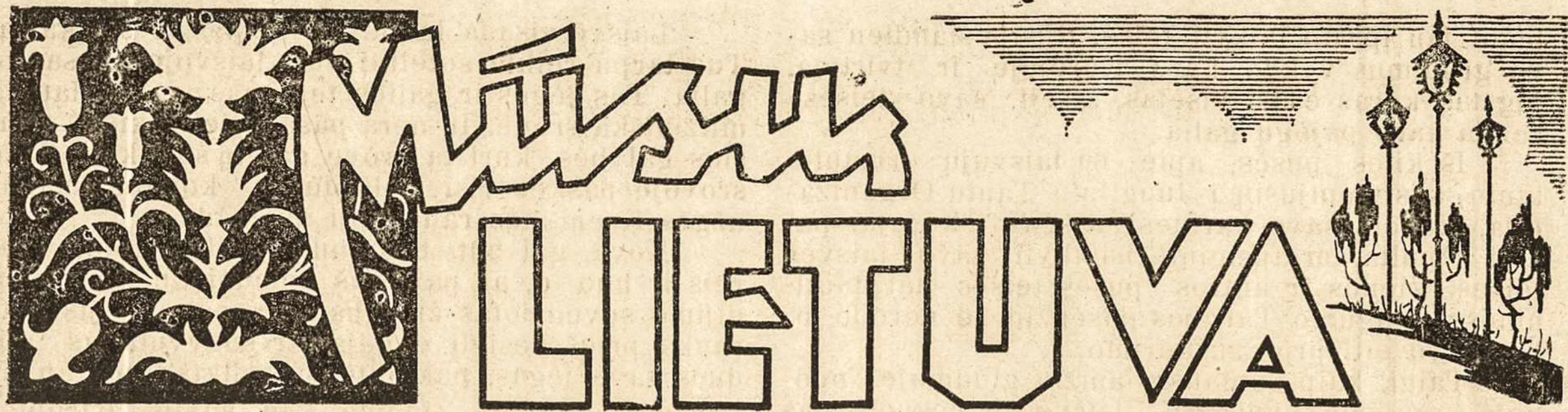
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĂOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmo-
gaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
S Ă O P A U L O

DVISAVAITINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Rugpiucio 19d. (Agosto)

Nr. 16 (69)

TEISĖ IR GALIA

Senas priežodis sako: «Keno galia, to ir teisė». Pagal skambėsio panašumą, dažnai pamano ma, jog teisė, tiesa ir teisybė, turėtų reikšti bene tą pačią sąvoką. Jei tiesa bei teisybė, iš tikrųjų, yra tarp savęs artimos sąvokos, tai teisė jau bus visai kas kita. Nors ir labai pageidaujama, kad teisė sutaptų su tiesa ir teisybe, de ja, žmonių, visuomenių ir valstybių santykiuose teisės nuostatai ir įsakymai tik tada tampa veikiančiais ir visiems privalomais, kai už jų stovi keno nors galia. Ir juo ta galia didesnė, tuo toliau siekia ir teisė... Tas santykis tarp teisės ir galios senai buvo suprastas ir anuo priežodžiu atatin kamai išreikštas.

Tarpvalstybinių santykių tvarkyme - politikoje - šie keli žodžiai tapo dėsnium. Nesant iki šiol tarptautinės teisių sargybos, pasaulio valstybės teisių institucijas taikė tik savo piliečiams, valstybės viduje gyvenimo reikalus tvarkyti. Valstybė prieš valstybę, kokių nors stambių nesutarimų atveju, kritiškiausiu momentu, ieškojo galutinio sprendimo tik atsirėmusios į savo jėgos galybę. Rezultatai išeidavo visada pagal jau žinomąjį priežodį: «keno galia, to ir teisė».

Taip neturėtų būti. Teisė turėtų būti visuotina, jos pagrinde reikėtų padėti gilus žmoniškumas ir teisingumas. Jeigu teisybės teisė normuotų gyvenimą, ji saugotų tvarką ir vienodai globotų silpnuosius ir galingus. Jeigu pasaulis to galėtų sulaukti, prasidėtų teisės amžius.

Ar toks teisės amžiaus idealas gali būti įvykdomas, ar jis tik žavi svajonė?... gal tik troškimas?... viliojantis regėjimas?...

Eidama gyvenimo keliais žmonija daug kentėjo ir daug svajėjo... Ji linkėjo sau daug laimingos ateities, ir regėjo joje išsipildysiant savo didžiuosius troškimus. Tiesos ieškojimas ir teisingos teisės įkūrimas žemėje tapo didžiuoju žmonijos idealu. Už šią idealą gyvenama, kovojama ir mirštama. O kenčiama, aukojamasi ir miršta-

ma tik už didžias idėjas.

Nors visi gerai nujaučiame, kad toji idealinė santvarka, kurioje viešpa tautų teisybės teisė, būtų nereikalinga jokios prievartos, de ja, pasiekti ją niekas nesurado kito kelio, kaip tik einant tuo pačiu keliu: «keno galia, to ir teisė».

Jeigu žemėje vien šventieji gyventų, galbūt, tada galia būtų panaudota teisybei ir teisei apginti. Iki šiol de ja, galia būdavo įsisavinama pirmiausia, o paskui ja pasiremiant sukuriama teisė, sankcijos ir prievolės. Kiek šitie reikalai liečia valstybės piliečių teises, tos teisės išeidavo palankiausios valstybės piliečiams tada, kada teises leisdavo demokratinės įstatymdavystės seimai ar parlamentai, o žmonių atstovai pirmon vieton statydavo savo piliečių labą ir reikalus. Žmogaus teisių ir laisvių išaukštėjime ir garantavime, peržvelgus visą žmonijos istoriją, paskutinių dviejų šimtmečiu bėgyje, didelė garbė tenka Prancūzijai, Anglijai ir JAV. Tos dvi pirmosios Vakarų Europos valstybės savo didžias mintis ir laisvės kovos žibintą perdavė abiems Amerikos žemynams, kur jis galingai išliepsnojo, nesužalotas satrapiškojo rytų ir senovės despotizmo.

Laisvės diena ir vergijos naktis šiandien dalinasi žeme. Kiekviena iš jiedviejų skelbia žemei savo teisę. Vakarai leidžia savo žmonėms teises patiems pasigaminti, o rytai užgniauzia žmogų ir skelbia neribotą valdžios teises viską sauvališkai pavergti ir valdyti.

Čia valdžia žmonių rankose, o ten žmonės yra valdžios rankose. Tie du pasauliu skelbia žemei savo teises, ir abu remiasi vien tik savo galia.

Komunistinė Rusija nesitenkina pavergusi 200 milijonų savo tautiečių, užgrobusi 150 milijonų buvusių laisvų europiečių ir pajungusi 400 milijonų kiniečių. Jie savo pasisekimus begro-

biant jau įprato laikyti teise. Rusija šiandien savo grobimus vykdo karu Korejoje ir tvirtina, jog tas karas esąs teisėtas, atseit, savo «teises» remia karo pajėgų galia.

Iš kitos pusės, apie 60 laisvųjų pasaulio tautų, susivienijusių į Jungtinių Tautų Organizaciją, siunčia savo karines pajėgas į Koreją, padėti užpultajam apsiginti, išlaikyti savo laisvės teises. Vienos ir antros pusės teisės tarptautiniuose Saugumo Tarybos posėdžiuose nerodo jokio noro eiti prie susitarimo.

Taigi, kaip seniausių amžių glūdumoje, nuogoje kovoje už išlikimą, laisvė ir despotizmas išėjo į mirtinas grumtynes, tuo pačiu keliu: «keno galia, to ir teisė».

Jeigu šitoje vietoje sustotume galvoti, turėtu ne kristi į nusiminimą. Rusų žmogus, jeigu jam būtų leista laisvai galvoti, iš esamos padėties tikrai negalėtų rasti jokios išeities, tol kol jis prievarta verčiamas eiti komunistų jam primestu keliu. Jo vargas ir kančia aukojama vergijos pančius nukalti visam gyvam pasauliui. Jo gyvenimas miręs jau šiandien, nes verčiamas aukotis už tai, ko jis pats ir visi nekenčia.

Komunizmas šaukė, jog «...tada bus paskutinė mūsų kova prieš skriaudas...». Laisvieji vakarai tą iššaukimą paskutinėn kovon jau priėmė! Laisvasis žmogus regi šviesų savo žygių ir kovų tikslą - kovą už laisvę, ir kovą prieš skriaudas. Prieš tas skriaudas, kurias Kremliaus kraugeriai padarė dešimtims, šimtams milijonų žmonių! Prieš skriaudas, kurios šaukiasi dangaus keršto, ir tas kerštas, kaip apokalipsėje, ateis su atomo žaibais.

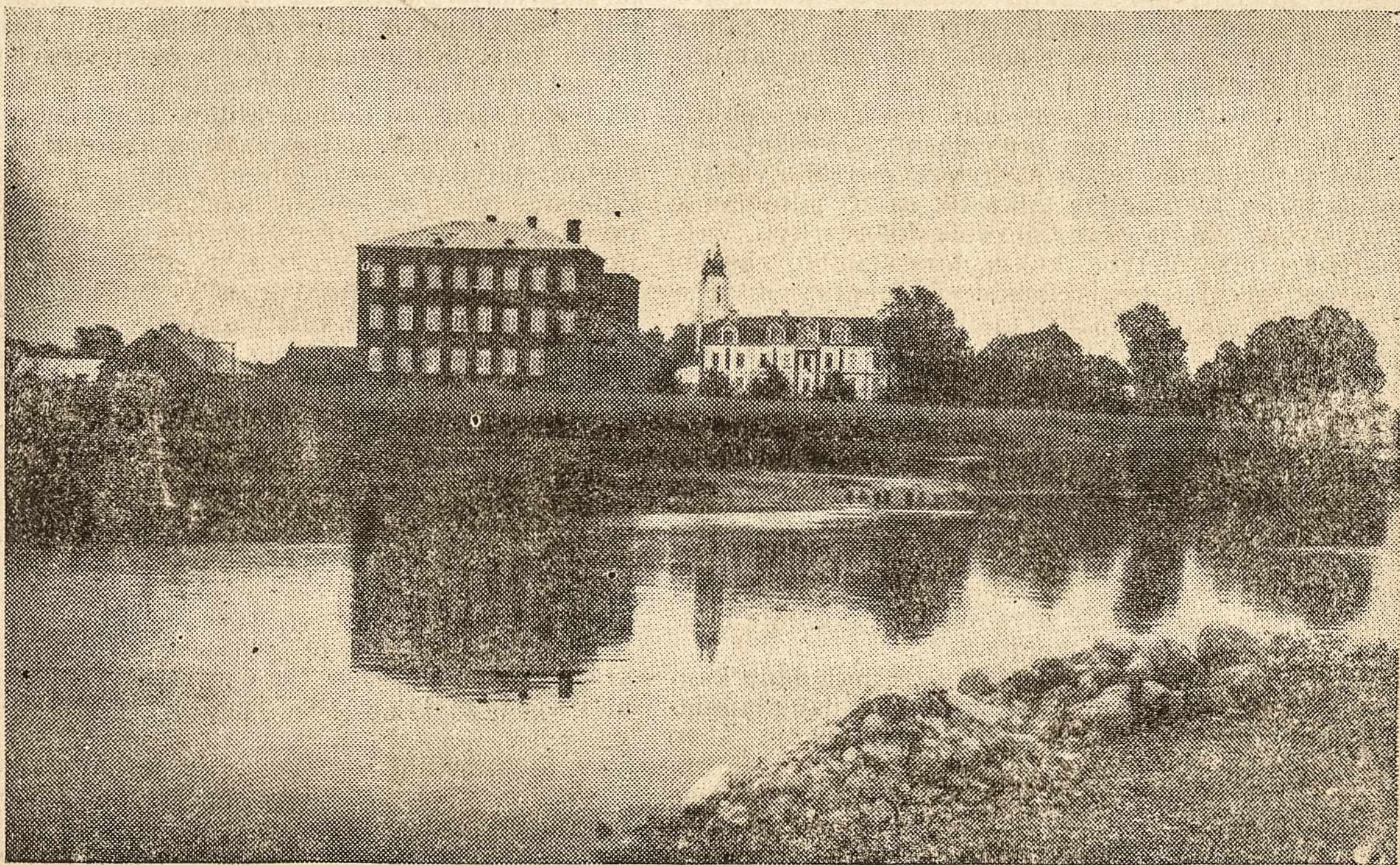
Laisvė visada laimėjo - laimės ir ši kartą! Tuo tarpu reikia sutelkti visą laisvojo pasaulio galią. Tas jėgos ir galios telkimas jau plaukia milžiniška srove. Ir nėra pasaulyje tokios tamsios galybės, kuri tą srovę galėtų sulaikyti. Toje srovėje paskęs visi politbiūrai, kominformai ir užges Kremliaus raudonoji žvaigždė.

Kova, gal būtų, bus sunki ir ilga. Daug pareis ir nuo to, ar pabus iš komunistinio apsinuodijimo suvedžiotas žmogus. Ar pakels jis pats ranką prieš besielį engėją, ar sugyvulintas atiduos savo jėgas, pakinktuose įvilktas, patrankas į frontą nutempti. Žinoma, kad sukils europiečiai, sunku žinoti, kaip elgsis gausios rytinių tautų ir Kinijos masės, kurios nesupranta didžiųjų šitos kovos tikslų, o kaunasi pagal įsakymą ir už duonos davinį.

Jėgų galybės mobilizacija Vakaruose, nors suvėlinta, šiandien eina visa sparta. Atsargos, ištekliai, technika ir žmonių išsilavinimas Vakaruose toli pralenkia rusų atsargas, jau nekalbant apie organizacijos skirtingumą.

Apgailestaujant tokio milžiniško, kruvino ir baisaus susidūrimo neišvengiamumą, galime pasiguosti bent tuo, kad ši kova užbaigs saivališku grąsinimų, užpuolimų bei pavergimų gaudynę, ir bus tikroji kova už laisvę ir teisingumą paremtos teisės įvedimą visoje žemėje.

Tiems tikslams skiriama galia, paremta atominės galybės ir technikos persvaros JTO rankose, atrodo, patarnaus teisės ir teisingumo kovą laimėti, ir pradėti gyventi taiką be baimės, be gresmės ir be prievartos.

Šešupė ties Marijampole

Neteke Tėvynės

Pranas Lembertas

Netekę Tėvynės išklydom pasaulin
Kaip rudenio paukščiai pagauti audros.
O deberys tamsūs užstoja mums saulę
Nuo auštančio ryto ligi sutemos.

Į Tave, Aukščiausias, mūs mintys vis kyla
Kaip aukuro dūmai, kaip žvilgsniai gėlių.
Ir kūdikio lūpomis, pro skausmą prabyla:
— Tėvynė gera - svetur taip graudu.

Keliai ir takeliai vien kryžiais nukloti,
Vargai ir vargeliai - erškėčiais pražydo,
O toliai kelionės vis tamsūs, migloti.
Ir viskas mums slapta - už nežinios šydo.

Į Tave, Aukščiausias, mūs mintys vis kyla,
Kaip žvilgsniai klajūno erdvynų žvaigždžių,
Ir daugelį kartų pro skausmą prabyla:
— Kada gi sugrįšim prie savo namų?

O - to'imas kelias į savąją žemę,
Kur mūsų jaunystė žydėjo ir skleidės.
Kur bokštai bažnyčių padangėsna remias,
Kur mus į motulės taip nuoširdžiai meldės.

Į Tave, Aukščiausias, mūs viltys vis kyla,
Kaip skausmas beskestančių jūroj laivų,
Mes žinom kad Tu mus be galo dar myli
— Gražinki Tėvynėn visus mus kartu.

Netekę Tėvynės išklydom pasaulin,
Kaip rudenio paukščiai pagauti audros,
Ir švies malonioji mums Tėviškės saulė
Po šios mūs kelionės kelionės baisios.

★

PAVASARIAI SUGRĮŽTA

Mg. Vinkšnaitienė

Nueina pavasariai ir vėl ateina —
Pavasariai sugrįžta.
Maža kregždutė dairos lizdo seno,
O mes - jaunystės.

Vakarais mariose nuskęsta saulė.
Rytai ir vėl išplaukia.
Kai iškeliauja dienos į pasaulį —
Jų niekas neprišaukia.

Virtynėm išlekia paukščiai į dausas,
Ir vėl atgal sugrįžta.
Po vieną iš namų dienos išėjusios
Kažkur paklysta.

Nuotakom rėdosi vyšnios kas gegužį,
Ramune - baltu vainiku.
O mes į tolius žengiam atsigrįžę —
Ir kažko gaila - net klaiku! - - -

Ir eis pavasariai, vis eis ir eis...
Bet pavasariai grįžta.
Tik tu, tik aš nerime skėsiu vakarais
Nebesugrįš jaunystė! - - -

☆

★

★

Nusiminimo Valanda

Stasys Santvaras

Prisimena Dubysa,
Prisimena takeliai, kur vaikai bėgiojom.
Ten duonos buvo daug ir pieno,
Lakštingala gegužy džiaugės padubysio
gojum.

Ir sentėvių kapai ten,
Ir motina ir tėvas liko ten grabe miegoti,
Kadagi mes atversime vartus į tėvo kiemą
Kada mūs traukinys atbėgs į gimtą stotį.

Našlaitė verkia raganos troboje,
Ir laisvą briedį gauda siundomi skalikai,
Kodėl, o Dieve, dar ženklų nerodai?
Kodėl toj upėj kruvinoj tur skėsti seserų
vainikai?

Ak, laukiam ryto!
Ir tikim kad palaužti medžiai gali dar atgyti!
Rytoj, o gal poryt vėl pamatysim Nemuną
ir Nerį -
Ir saulei plazdant vėl regėsime Vytį!

Ramusai mano krašte.
Tiktai čionai, kur rūstūs debesys per dangų
bėga,

Aš pajaučiau visa širdim,
Kad tu esi ir mūsų Alfa ir Omega!

ANAPUS

Povilas Vencėdas

Jie ilsės Vokietijos pasienyje per amžius,
(9) — pasakė Toleikis ir giliai atsidusęs nutilo.
Kiti taip pat tylėjo susimąstę.

Aš šianakt atėjau pas jus specialiai! Mat, Mykoliukas iškrėtė šposą, — pirmas prabilo Kernius.

— Kas atsitiko? — paklausė Lūšis su nerimu balse.

Visi pakėlė galvas ir įbedę akis į Kernių, žiūrėjo į jo lūpas, laukdami atsakymo.

— Nagi nukepė šitą šnipą Agapą, — paaiškino senis.

Lūšis net išsižiojo, taip ši žinia jam buvo ankstyva ir staigi. Jis tiesiog nenorėjo patikėti, kad taip greit Mykoliukui pavyko likviduoti tokį pavojingą ir saktą NKVD agentą.

Kaip? Kokiu būdu... kur? — beveik visi kartu, nustebinti paklausė.

— Sakyk susimildamas! — nerimavo Lūšis.

Kernius papasakojo iš eilės, kaip atsitiko, kaip jis matė, ir kaip portfeli su visais Agapo popieriais paėmė, Mykoliukui pabėgus.

— Čia ir yra viskas, ką radau, — pasakė senis paduodamas Lūšiui Agapo portfelį.

Vyrai susibūrė apink kelmą ir pradėjo tyrinėti portfelyje raštus, popierius.

— Pažiūrėkit čia! Agapas iš vaikų jau buvo patyręs ir apie Jogaudą sugrįžimą, — pasakė Lūšis rodydamas Agapo užrašų knygutę.

— Čia jau apie tai visas pranešimas paruoštas, — pasakė Ramūnas, paduodamas Lūšiui mašinėle prirašytą popierio lapą.

— Dėkui Dievui, kad tas pranešimas iš Agapo rankų nespėjo kitar patekti, — apsidžiaugė Lūšis.

— Klausyk! Raudai rimtas pavojus. Barkus ir milicijos viršininkas Šarkūnas irgi ant vieno siūlo sunerti. O štai dar kitas pranešimas NKVD vadui, Agapo parašytas «visai slaptai», — pasakė Toleikis, rodydamas voke rastą popierį.

— Reikia būti atsargiems! Ką nors turėsime nutarti! — paaiškino Lūšis.

Paminėjus apie pavojų Raudai, Jogaudas išbalo, kaip drobė, ir negalėjo pratarti nei žodžio. Jis atsikėlė ir išėjo iš slėptuvės atsikvėpti.

Visiems pasidarė labai gaila Jogaudą. Jie žinojo, kiek Jogaudas iškentėjo Sibire, kaip jis mylėjo Raudą.

Tėvynė kruvinojo Kremliaus slibino baigiamą smaugti. Tėvą, seserį ištrėmė, brolių nužudė, motinai širdis plyšo, jis dešimts metų kankinamas Sibire, dabar kaip laukinis žvėris, turi slapsnytis savo tėvų ir protėvių žemėje; o dabar besotė Kremliaus pabaisa ieško naują kraujo aukų, ir tiesia nagus į Raudą. Pasirodo, kad žmogaus kančių bedugnė tikrai neišmatuojama.

Buvo nutarta sekti įvykių eigą ir mažiausiam pavojui esant išgabenti Raudą į saugią vietą, kol Barkus jai ir Jogaudui paruoš dokumentus. O paskui juodu pergabenti į Lenkiją ir toliau.

Imtis kokių nors kitų žygių kol kas nebuvo

galima, nes partizanų slėpynė, kuriam laikui dar buvo saugi ir apie ją NKVD tikslesnių žinių neturėjo.

Numatytiems, didesniems uždaviniams partizanų būriai vyko į kitas apylinkes, o paskui pilsniui, arba kovose sužeistuosius gydyti, čia sugrįždavo.

Didesnė partizanų dalis visuomet buvo veiksmuose: vieni atėdavo būrelius, po tris, po penkis, kiti pailsėję išėdavo su uždaviniais.

Taip pat nemaža dalis partizanų, kurie dar nebuvo NKVD įtarti, pasilikdavo savo darbovietėse ir vykdėdavo iš štabo duotus uždavinius.

Pastarieji okupantams buvo pavojingesni negu tie, kurie turėjo likti miške.

Per milicijos viršininką Šarkūną, partizanų štabas palaikydavo ryšius su Visvalda, iš kurio gaudavo VLIK instrukcijas, ir pranešimus.

Apylinkės kaimai buvo apgyvendinti iš Rusijos atgabentais mongolais, vietoje Sibiran išvežtųjų lietuvių.

Jei NKVD ir imtusi represijų prieš juos už Agapo nužudymą, tai mažai partizanams rūpėjo.

Tačiau Kerniaus širdis jautė, kad ši kartą enkavedistai nepaliks jo ramybėje. Todėl jis nutarė su visais atsisveikinti ir, dar kartą pasikalbėti su Jogaudu.

Ir kada Jogaudas šiek tiek nusiraminęs sugrįžo, Kernius jį paklausė:

— Ar tau, Jogaudai, neteko susitikti ten Sibire ko nors iš mūsų valščiaus?

— Ne! Girdėjau, kad gretimuose koncentracijos lageriuose yra daugybė lietuvių, bet man nepavyko su jais pasimatyti.

— Kaip manai, ar dar kuris nors kada sugrįš iš tenai? Ar atlaikys?

— Tikrai per stebuklą! Tokių sąlygų ne tik žmogus, bet ir joks gyvulys neatlaikytų, — kalbėjo Jogaudas.

Ypatingai NKVD išgalvotos sąlygos taikomos pabaltiečiams, kad juos greičiau išnaikinti.

Visi pabaltiečiai, kaip taisyklė, talpinami į taip vadinamus «izoliatorius» arba «lagerio akademijas».

Pabaigoje rugsėjo Jogaudas buvęs perkeltas į tokią «akademiją», vien tik už tai, kad jo pase buvo pažymėta «tautybė: lietuvis». Prie darbo laikas bėgdavęs sparčiau, mažiau galvodavęs. Su juo «akademijoje» buvo latviai, estai ir dar trys lietuviai iš Vilniaus krašto, kaip ir jis buvę lenkų armijos kariai, patekę Sibiran kaipo belaisviai.

Prasidėjęs ruduo, iš Pečioros žemumos pritraukdavo aštrūs vėjai, nuo Uralo pradėjo slinkti tiršti, kaip degutas, juodi debesys, protarpiais barstydami lietų ir sniegą. Žasys ir kiti paukščiai keliauninkai su klyksmu ir gagenimu palikę šiaurę traukdavo į pietus, viršum nesuskaitomų koncentracijos ir mirties stovyklų, kurias Sibirui papuošti sukūrusi «išmintingoji» komunistų partija ir jos mokytojas «draugas» Stalinas.

Pasibaigus šviesioms, poliarinėms naktims, laikrodį dar keturių nerodė, o lauke, nors akis išdurk, tamsu. «Akademija» kur Jogaudas buvo uždarytas, naktimis būdavo stipriai apšviečiama. Dvidešimts pasmerktųjų kas dieną paruošdavo šviečiamąją medžiagą: likusius nuo nukirstų medžių kelmus ir viršūnes jie suvilkdavo į šešias dideles krūvas, po tris iš kiekvieno «akademijos» šono.

Dvylika kitų tremtinių per visą naktį pamainomis degindavo laužus, palengvindami sargybiniams bokštuose tremtinių sekimą, kad kartais kuris nemėgintų vykdyti pabėgimo.

Budrumas nesiskaitė su išlaidomis. Trečdalis alinamųjų gyventojų užsiminėjo «savęs apšvietimu».

Ir švintant, prariję aštuoniasdešimts gramų, be jokio skonio, sausos košės, saugojant ginkluotiems enkavekistams su vilkiniais šunimis, tremtiniai palieka «akademijos» kiemą.

Kiekvieną dieną lyja smulkus lietūs. Peršalę kūnai svajoja apie šilumą, bet tremtiniai žino, kad bus tik tai šlapias darbas.

Dar iš vakaro visuomet būna perskaitomas įsakymas, kiek rąstų turi būti ištraukta iš upės ant kranto. Kiekvieną rąstą nuo seklumos reikia atitempti prie kranto su būsokais - (geležiniai kabliai ant ilgų karčių). Vanduo vietomis siekia iki pažastų, upės viduriu plaukia ledo izas, o rąstai drūtgalį apie 40-60 centimetrų storio! Daugumoje rąstų visai paskendę seklumos smėlyje. Visus iki vieno, iš eilės, reikia ištraukti seklumon. Traukti tenka po 60-70 arba ir 100 metrų. «Viens, du, - trauk!» - o rąstas nė iš vietos, tartum, dugne priaugęs.

Na, ir nuo ko tas rąstas pajudės — kol du tempia, kiti tik už karties pasiėmę, pūsdami žandus, laikosi; «mėgina dvejais išvažiuoti...»

Žmonės tempdami rąstą pyksta, koliojasi ir verkia. Na, kokia sveikata ir jėgos pas juos! Jau tris mėnesius išsėdėjo ant «baudžiovos davinio». Iš trijų šimtų gramų sausos duonos jėgų nepasisemsi, tik paskudines išbarstysi!

Po pusiaudienio lietu pakeičia šlapias sniegas. Milinėje ir neperlyjamame ploščiuje, drebdamas nuo žvarbos, enkavedistas dar arčiau paslenka prie laužo. Ir jį perima rudens šalna. Net šunys, ir tie glaudžiasi vienas prie kito, kad sušiltų.

O «raudonojo rojans» vergams reikia išdirbti «maisto davinį». «Maisto davinio» veltui neduodama. Nors į blyną susiplok, bet padaryk, nes kitaip nevalgysi.

Per kiaurus batus, kartu su vandeniu sunkiasi smulkus smėlis, grauždamas išmirkusius pirštus ir užkulnius. Šlapios, vatinės kelnės prilimpa prie blauzdų. Ledinis vanduo duria, kaip adatos. Rankų pirštai darosi, tartum, svetimi. Nori stipriau suspausti kartį ir negali: neklauso nuo šalčio ištinę ir sustingę pirštai.

Trečia valandą po piet jau prieblanda. Palydovai dar kartą suskaičiuoja išsirikiavusias poras. Visi akyvaizdoje.

— Pirmyn! Neišsitęsti!

Iš šonų bėga šunys, ginkluoti sargai iš priekio ir užpakalyje.

Kolona grįžta į «akademiją» nakvynės.

☆

Žmonės po darbo grįžę į barakus, nenusi-

renge, kaip yra peršlapę ir purvini sugula ant narų, kur pakliūva.

— «Šutiny» važiuoja!... — šūktelėjo kieme.

Suskamba katiliukai, subarška skardinės, sutrata narai. Visi strimgalviais veržiasi laukan, kiekvienas nori pirmas užimti vietą eilėje gauti «maisto davinį».

«Akademijos» vartai prasiveria ir įleidžia vieninkį vežimą. Parvežė «pietus».

Dviejose statinėse talška, «viralas», dėžėje guli įvairaus dydžio duonos gabalėliai, o priešaky akis vilioja - «stachanoviški» gniužuliai iš rupių, ruginių miltų, suminkytų su ašakota žuvimi.

Komendantas lazda atsirėmęs, skaito iš sąrašų.

— Numeris pirmas (kiekvienas žino savo numerį) stachanovietiškas... antras normalus... trečias sumažintas... ketvirtas baudžiamasis...

Virėjas nebiogiau už cirkininką, žongliuoja visokio didumo samčiais ir pakiša kiekvienam pagal komendanto iššaukimą, mažesnę arba didesnę, juodos duonos riekę.

— Tu storasnuk, i ką man šliūkštelei? Žiūrėk! Grynas vanduo! Užkabink iš apačios bulvių!

— Nepristok! Visiems duodu vienodai!

— O anam džiusnai, tai iš apačios pripylei?

— Draugai...

— Eik, eik! — niūkia komendantas, — Žmones trukdai! Nešdinkis!

Tačiau nuskriaustasis jau sukando žąslus. Užsimezgė persimetimas. Viens! - Ir katiliukas lekia tiesiai virėjui į galvą, apipildamas jį viralu.

— Imk pasprink... kalės vaike!

Komendantas pagriebia ranka, lyg pagalį, išdžiūvusį neurasteniko kaklą, suspaudžia ir keliu į užpakalį duoda jam reikalingą kryptį į baraką.

Žmonės - vergai pritupia prie barakų sienų, kampuose, prie tvoros ir dorėja «maisto davinį».

Ten prie vartų, atsirėmęs pečiais į lentą, tupi bedantis jaunas vyrukas ir čiauškina ties katiliuku išvalę katiliuką iš vidaus, dabar liežuviu valo katiliuko paviršių ir čiulpia pirštus... Dar liko statinės dugne.

— Kas nori priedo? — klausia virėjas.

Tartum karštu vandeniu kas būtų žmones apipylęs; vėl visi urmu grūdasi prie vežimo. Tie kurie jau buvo suėję į barakus, lyg iš ugnies šoko laukan.

— Man!... Man!... Aš pirmas!... Mat kiek dar liko!...

Didžiausias sąmišis... Vėl susigrūdimas. Komendantas nebarsto veltui žodžių, išskirsto silpnesnius kūnus rankomis. Iš krūvos išaugo ilga eilė. Žmonės stovi ir žiūri, kiek kam įpilama priedo.

— Daug cyrktelėjo? — klausia vienas kito.

Girdisi, kaip samtis graužia bačkos dugną. Iš naujo vėl apgula vežimą. Virėjas pila semtuvu į aplink virš galvų ištiestus katiliukus, laistydamas skystimu kur pakliuvo.

Kiti trys «pragudravojo» kitus, įsikabina į statinę, paverčia ją ir prikiša skardines bei puodus.

Virėjas vos spėjo nušokti nuo vežimo. Ne, čia dar neviskas: du įlindo su galvomis statinėn ir liežuviais laižo jos sienas.

Komendantas žiūri ir tyli. Sargybiniai bokštuose žvengia, springdami juoku...

«Maisto davinio», kaip oficialiai sakoma, priėmimas ir įteikimas baigiasi - - -

— Ilgai tau teko būti tenai, toje, «akademijoje»? — paklausė Kernius pertraukdamas Jogaudą pasakojimą.

— Tris mėnesius išbuvau, — atsakė tasai.

— O paskui?

— Paskui, kai Sikorskis su Stalinu padarė sutartį dėl buvusių lenkų belaisvių, mane perkėlė į kitą specialią stovyklą. Bet tada aš susirgau tą pačią dieną plaučių uždegimu. Išgulėjau tris mėnesius lenkų ligoninėje. Per tą laiką pagal sudarytą sutartį, didesnė lenkų belaisvių dalis buvo perduota anglams ir iš jų suformuotas II sis lenkų korpusas. Aš likau, — paaiškino Jogaudas.

— Ir vėl buvai gražintas į «akademiją»?

— Ne, šiuo kartu man nusišypsojo laimė. Mane paskyrė į žuvų džiovyklą. Ten galėjau ištvirti. Nors duonos ir nebuvo, bet žuvies galėjai prisikramtyti iki sėdėsi, — atsakė Jogaudas.

— Ar ilgai žmonės tokiose «akademijose» gali išlaikyti?

— Pasitaiko, kaikurie išbūna apie metus, bet tas retenybė. Dažniausia du, tris mėnesius arba ir po savaitės jau nesikelia iš ryto nuo naryų prie darbo.

Kasdien išeinant į darbą dalis žmonių palieka sustingę gulėti. Taip pat kas dieną juos keičia naujai atvežtais pabaltiečiais. Viskas daroma pagal iš anksto sugalvotą planą. Pabaltiečiai naikinami sistematiškai — be paliovos... — užbaigė Jogaudas.

☆

Barkus nuvykęs Vilniun nuėjo tiesiai į NKVD įstaigą. Įėjęs pas budinti enkavedistą padavė jam iš Kozlovo gautą raštą. Enkavedistas perskaitęs Barkaus paduotąjį popierių liepė jam sėstis ir palaukti koridoriuje.

Po dviejų valandų NKVD majoras pašaukė Barkų į gretimą kambarį.

— Sėskitės ir rašykite savo biografiją, — pasakė majoras rodydamas stalą ir ant jo gulintį šviesų popierio lapą. — Rašykite rusiškai. Mokat! Taip pažymėta jūsų į kompartiją priėmimo byloje, — pridėjo majoras.

Barkus trumpai ant popierio išdėstė, kur ir kada gimė, kur ir kada mokėsi, kur ir kada dirbo. Neužmiršo prirašyti apie savo dalyvavimą mūšiuose prie Stalingrado ir prie Berlyno ir apie žvaigždes ir medalius, kuriais buvo apdovanotas.

Majorui nepatiko Barkaus lakoniškumas ir jis įsakė Barkui rašyti dar kartą, viską iš naujo smulkiau aprašant.

— Kas jūsų tėvai, broliai, kur jūs važinėjot, su kuo iš jūsų lietuviškų politika susitikdavot, ar turit giminių užsienyje, kas jie tokie, kokioms partijoms priklausėt ir t. t. ir t. t.?

NKVD majoro klausimai nei kiek nerustebino Barkaus, jis ir anksčiau prieš tai žinojo, kad jo gyvenimas ir praeitis bus iš panagių tyrinėjama vėl ir vėl.

Antroji Barkaus parašyta biografija surašino enkavedistą.

Jis padavė Barkui lietuviškai prirašytą popierių kur buvo rašoma: «Aš, Užumiškių valsčiaus, Kačergių kaimo gyventojas Ponfilovas tvirtinu, kad pas lietuvi Narutį kasnakt atsilanko ginkluoti lietuviai partizanai,» — išverstį į rusų kalbą.

— Tas popieris gautas iš jūsų valsčiaus NKVD skyriaus viršininko, — pasakė majoras

žiūrėdamas į Barkų taip, tartum, norėjo įsiskverbti į pačius giliausius Barkaus sielos užkampius. — Ponfilovas partizanų buvo sušaudytas, — pridėjo majoras, nenuleisdamas nuo Barkaus akių.

Tačiau Barkus atrodė majorui visai ramus ir jis nustojo į jį žiūrėjęs, su patenkinta veido išraiška pradėjo sau vaikštinėti po kambarį.

Barkui pabaigus vertimą majoras, palyginęs jo perrašymą su tikruoju Ponfilovo pranešimu, patenkintu balsu pasakė:

— Gerai! Eikite, štai į šitą kambarį, kapitonas duos jums užpildyti anketas.

Prasidėjo Barkui galvosukis su anketomis. Ir kokių tik klausimų jose nebuvo!...

Barkus laimino likimą už tai, kad buvo gimęs nepasiturinčio valstiečio — kalvio šeimoje, ir jokių žymesnių savo socialine padėtimi bei visuomenine veikla asmenų jo giminėje nebuvo.

Devintą valandą vakaro pirmasis Barkaus asmens bandymų ir tyrinėjimų periodas buvo užbaigtas.

— Dabar galite eiti kur nors pailsėti, pas pažįstamus ar viešbutyje gausite nakvynę, — pasakė majoras.

Eidamas gatve Barkus galvojo kur jam pernaktoti? Prie vieno kino vitrinos jis sustojo pažiūrėti reklamų. Bet eiti kinan Barkus neturėjo noro — buvo pavargęs. Jis nutarė užėiti į viešbutį «Bristol», pasiteirauti ar negausias laisvo kambario.

Pasisukęs prie viešbučio durų, norėdamas įeiti vidun, Barkus pastebėjo atokiai užpakalyje iš lėto einantį vyrą. Barkus pažino, kad vyras yra tas pats, kuris jam žiūrint kino reklamą stovėjo prie kitos vitrinos.

Jis suprato, kad yra sekamas, bet nudavė, kad nieko nesuprato, ir ramiai pas viešbučio durininką pasiteiravo kambario.

Durininkas peržiūrėjęs viešbučio kambarių sąrašą paskelbė, kad pavieniai kambariai visi yra užimti. Tačiau, jei Barkus norėtų, galėtų pernaktoti dviejų lovų kambarielyje su kitu, iš Kauno atvažiuavusiu piliečiu, kuris čia jau antrą naktį miegosias.

— Gerai! Duokite raktą ir parodykite kur yra kambarys, — sutiko Barkus.

Piliečio, su kuriuo Barkui reikėjo kartu nakvoti, dar nebuvo.

— Galima gauti pas jus vakarieniškas? — paklausė Barkus viešbučio tarnautojo.

— Draugas turite maisto kortelę?

— Taip.

— Jei turite, galite eiti į valgomąjį. Gausite.

Barkus pavakarieniavęs nuėjo tiesiai į savo kambarį, kur jau rado sugrižusį pilietį, su kuriuo jis turėjo bendrai nakvoti.

Paaškéjo, kad Barkus šitą pilietį pažinojo dar prieš karą. Tai buvo Ceikinas, Lietuvos žydėlis, gimęs ir augęs Vilniuje. Jiedu su Barkum buvo geri pažįstami.

Kada Barkus Vilniuje važinėjo šoferiu. Ceikinas tame pačiame mūšyje tarnavo buhalteriu.

Prasidėjęs karui jiedu persiskyrė, ir susitikti atsitiktinai tik dabar. Ceikinas išpasakojo savo pergyvenimus karo laikotarpyje:

Pasirodė, kad jis, Ceikinas, išliko gyvas tik ačiū vienam lietuviui — e'guliui, pas kurį Ceikinas per visą karą išsislapstė.

— Aš dabar tarnauju Malūnų Trieste ir gyvenu Kaune, — kalbėjo Ceikinas.

(Bus daugiau)

ŽVEJU DUKTĖ BANGUOLĖ

ANTANAS VAIČIULAITIS

1

Labai seniai ant marių krašto, netoli nuo Šventosios uosto, gyveno žvejas, turėjęs keturis sūnus ir tą vieną dukterį, kuriai davė Banguolės vardą.

Mergaitė lakstė po kopas, bėgo į girią rinkti uogų ir siautė jūros vilnyse. Ji augo graži ir linksma, ir net seni žvejai mėgdavo į ją pasižiūrėti ir ant kelių pasisodinti.

Kai saulė, didelė ir raudona, leisdavosi vakaruose, Banguolė po pušimis laukdavo grįžtant brolių. Paskui, atėjus metams, jos širdis sunerimo. Mergaitė, rymodama po šermukšnių medžiais, žiūrėdavo, kada ant marių pasirodys juodas laivas ir atplauks kaimynų sūnus Meldutis. Juodu tada šnekėdavo apie žuvis vandenų gelmėse, apie audras, kurios skandina laivus, ir apie tai, kaip gera jiedviem žengti per kopas ir klausytis amžinos jūrų giesmės.

Kartą į Šventosias uostą atplaukė prekijai iš žuvėdų žemės. Jų laivas buvo didelis, ir aukštai pieveno vėjuose burės, kai jisai artėjo prie krantų.

Banguolė tarė:

— Aš turiu gintarų, ir vienas jų stambus kaip kumščia, o vidury jo yra įstrigęs vabalas su raudonomis kojytėmis. Išsikeisiu tai į šilkų skarą ar į žiedą ant šio štai piršto.

Meldutis atsakė:

— Tuož žibės žiedas ant tavo rankų, kai tu peržengsi mano namų slenkstį.

Jiedu keliavo pamariais, o jiems ošė ir dainavo jūros vandenai.

Rytojaus dieną ji su žvejų mergaitėmis nuėjo į prekijų laivą. Jie vožė joms skrynias, kur buvo prikrauta šilkų ir aksomų, kur žėrėjo žiedai ir kitokios gėrybės. Visi jie buvo paslaugūs ir kalbėjo mandagius žodžius. O kai Banguolė parodė gintarą su vabalu, jie kraipė galvas neatsigrožiuodami, ir galop tarė:

— Jį reikia parodyti pačiam laivo ponui.

Banguolė atsakė:

— Kur aš jam ten painiosiuos, prasta būdama.

Žuvėdai prisiekinėjo, kad tokio gintaro jie kaip gyvi nesą regėję, ir kad jį būtinai turįs matyti patsai šių lobių savininkas.

Kada jie taip klegėjo, ant blikties išlipo jaunas vyras, aukštas ir puošniai apsitašęs.

Išvydęs Banguolę ir josios gintarą, jisai prabilo:

— Daugely kraštų esu buvojęs ir daugel gražių daiktų matęs, bet tokio gintaro kaip šisai niekur nesu aptikęs.

Jis varteliojo jį rankose ir paskui tarė:

— Leidžiamės apačion, kur mano brangiausi daiktai sudėti. Tu tenai galėsi išsirinkti, kas tik tau patiks.

Jisai nusivedė Banguolę žemyn ir rodė jai visokius turtus, tokius dailius, kad akys raibo, į juos pažiūrėjus.

Ir jisai kalbėjo:

— Mano yra šisai laivas, ir šie lobiai, ir aukšti rūmai tėviškės saloje. Ir tu gali rinktis, kas tik tau miela: ar tą žalvario ašotį, iš kurio galėsi svečiams midų pilstyti, ar šilkų skarą, kurią prekijai iš tolimų žemių atvežė, ar tą žiedą, kurio akis ir nakį žėruoja, lyg kokia žvaigždė.

Taip sakydamas, jisai vis žvelgė Banguolei į akis, ir paskui paklausė:

— Tu man tarki, - ar jūsų žemėje visos mergaitės tokios dailios.

Jinai paraudo ir sukuždėjo:

— Saulutė jau leidžias vakaruose, ir man laikas namo grįžti. Dar mama nerimaus belaukdama.

— O kur tavo namai ir tavo mama? — teiravosi žuvėdas,

— Aure, tenai auga trys pušys ant marių krašto. Tai už jų yra mūsų sodyba.

Po tų žodžių ji iškeitė gintarą į skarą ir grįžo namolei.

Kai jiėjo palei jūra, jai klykavo žuvėdros ir tyliai dūzgeno kopų žolė.

Praslinkus kelioms dienoms, Banguolė stovėjo po pušimis ir laukė, kada iš jūros pasirodys balta burė ir iškils juodas laivas, kuriuo Meldutis buvo išplaukęs.

Tada ji išvydo atjojant raitelį ir pažino aną jauną žuvėdų prekiją.

Jisai sustabdė žirgą ir tarė:

— Ko stovi prie marių ilgėdamos, - bene svečios šalies bernelio lauki?

— Ne svečios žemės bernelio laukiu, tik žiūriu, kaip vilnys, pasišokdamos, lūžta ir kaip balta puta atbėga į krantą.

Jisai nusėdo nuo žirgo ir žodis po žodžio jai pasakojo apie savo laivus ir savo miestą, ir apie tolimus kraštus. Žuvėdas kalbėjo gražiai ir galop pasakė:

— Jei tu norėtumei, lipki į mano laivą, ir aš tave nuvešiu į savo rūmus ir pasodinsiu mėnėje savo tėvų namuose.

Ji tarė:

— Keistus žodžius byloji, svetimos šalies laivūne, ir aš nesu pratusi prie tokios šnekos.

Jisai žvelgė jai į akis ir kalbėjo:

— Kuo ašai dėtas, jeigu negalėjau tavęs pamiršti nuo tada, kai tu uždėjai koją ant mano laivo. Dieną ir naktį vis mažiau apie tave Daug žemių esu matęs ir daug žmonių pažinęs, bet tu man iš jų visų dailiausia ir patogiausia. Ir aš noriu, kad tu įeitumei į mano tėvų namus, sėdėtumei prie senolių židinio ir būtumei mano valkų motina ir mano turtų ponija.

— Mano namai ir mano tėvai yra ant šios jūros krantų, ir čia, girių ūksmėje, išsisišenieji mūsų dievai, mus gindami ir globodami.

— Nyku man būtų be tavęs - ir aš visados mažtyčiau, kad tujen čia stovi prie ošiačių marių, tokia brangi ir gera.

— Ašai girdžiu tavo širdies šneką, ir man labai gaila, kad tu toks liūdnas ir vienas grįši į

savo žemę...

Sulig tais žodžiais žuvėdas apsiniaukė ir rūščiai pažvelgė į mergaitę.

Jisai tuoj susigriebė ir vėl dailiai kalbėjo:

— Matau, kad čia pririšta tavo širdis ir čia kûrenasi tavo namų liepsna. Pasiliki įlaiminga ir neminėki blogu žodžiu bastūno, kuris juodu laivu buvo atkilęs į tavę ir į tavo žemę.

Banguolė atsakė:

— Aš prašysiu savo tėvų dievus, kad tavo dienos būtų gražios ir šviesios, ir geru žodžiu minėsiu tavo vardą, nors jo nežinau.

— Ašai vadinuosi Sigurdas, ir mano laivai bėga skersai ir išilgai per viso pasaulio vandenį. Rytoj mes iškeiliaujame. Aš stovėsiu ant laivo ir lauksiu tavęs atsisveikinti. O dabar gražinu, ką tau marių vilnys išsiūbavo.

Jisai pasilenkė, užnėrė Banguolei ant kaklo graadį ir nujojo,

Toje grandyje, didele akimi įstatytas į aukso lukštą, kabojo gintaras.

Su daugeliu žmonių, kurie ėjo išleisti žuvėdų, nukako ir Banguolė. Iš tolo ji regėjo, kaip aukštai iškeltos, pleveno bûrės. Laivo pirmagalije stovėjo Sigurdas ir laukė.

Jisai tarė linksmai:

— Tuoj mes ištrauksim inkarą ir leisimės į jūras, su vėjais šaukdami dainas.

Mergaitė jam atsakė:

— Tegu jūsų širdys būna smagios, ir laimingi grįžkite į savo žemę ir į savo namus.

— Ačiū tau už gerą žodį. Kad atsimintumei mus ir mūsų laivą, eiki su manim ir išsirinki, ko tik tavo širdis trokšta.

— Aš nieko daugiau nenoriu. Jau ir taip mane apdovanojai, ir aš tavęs niekados neužmiršiu, — kalbėjo Banguolė.

Vienok jaunasai žuvėdas šnekėjo taip dailiai ir buvo toks malonus, kad mergaitė pagaliau sutiko ir nusileido į laivo dugną, kur skryniose gulėjo visokie lobiai.

Sigurdas jai rodė visą, ką turėdamas, ir pasakojo, kur kiekvieną daiktą pirkęs. Jis liepė jai kėstis skaras, kurios buvo viena už kitą dailesnės, ir užsimauti apyrankes, kurios, krestelėtos, žvangėte žvangėjo. Jis nesiliovė šnekėjęs apie savo miestą, ir kaip gražu tenai esą, ir apie savo keliones, ir apie jūrų audras, kurios, ištikusios, daužo laivus. Kai jis taip kalbėjo, mergaitė, sunerimusi, ėmė stebėti, kad laivo sienos girgžda ir kad grindys lyg suptūsi ir siūbuotų. Jai darėsi vis nykiaiau, kad ji atidėjo šalin visas skaras ir visus žiedus ir prabilo:

— Ačiū tau už visas šias grožybes. Tegul

jos guli tavo skryniose. Leisk man jau eiti pas savo tėvus ir brolius.

Sigurdas juokėsi ir kalbėjo:

— Ilgai tavęs lauks tavo tėvai ir tavo broliai. Banguolė tarė:

— Man liūdna ir baisu nuo tavo žodžių. Sakyki, kodėl laivas taip girgžda ir kodėl man diagojas, lyg jis suptūsi ir siūbuotų.

Tada žuvėdas paėmė Banguolę už rankos ir išvedė į viršų. Mėlyni aplink liúliavo vandėdys - ir toli, padūmavęs nyko žemės kraštas. Skirdamas vilnis, greitai bėgo prekijų laivas, ir gaivūs vėjai pūtė bures.

Banguolė pažvelgė į tolybėj nykstančias kopas ir pušis, ir į savo tėvučių namus. Ir medžiai ir trobos tartum bėgo palei jūrų vandenį, lyg vydamiesi ją ir šaukdamiesi atgalios į save.

Mergaitė sušuko maldaudama:

— Gražink laivą į uostą!

— Aš nepakreipsiu vairo ir neapsuksiu laivo atgalios, — tarė žuvėdas. — Tujen skrieji nūn į vaizbūnų salą ir į mano miestą.

— O, leiski mane namo pas motinėlą...

— Mano namai bus tavo namai, ir tu būsi mano vaikų motina, — atsakė Sigurdas.

Išgirdusi tuos žodžius, Banguolė pravirko ir aimanavo:

— Aš neištūrėsiu be savo žilagalvės motinėlės ir be savo pušų siūbavimo. Dar kartą prašau: leiski, o jei neleisi, manęs vistiek gyvos neparsiveši.

— Tu neiššoksi iš laivo ir nenugrimsi marių vandenyse: matai, visur sergsti jūreiviai, kuriuos aš pastačiau. Nuometuotą tave pasodinsiu savo tėvų menėj, ir tu per dienų dienas džiuginsi mano širdį.

— Mano siela liūdės be savo žemės, ir be savo tėvų.

Sigurdas susirūstino ir tarė:

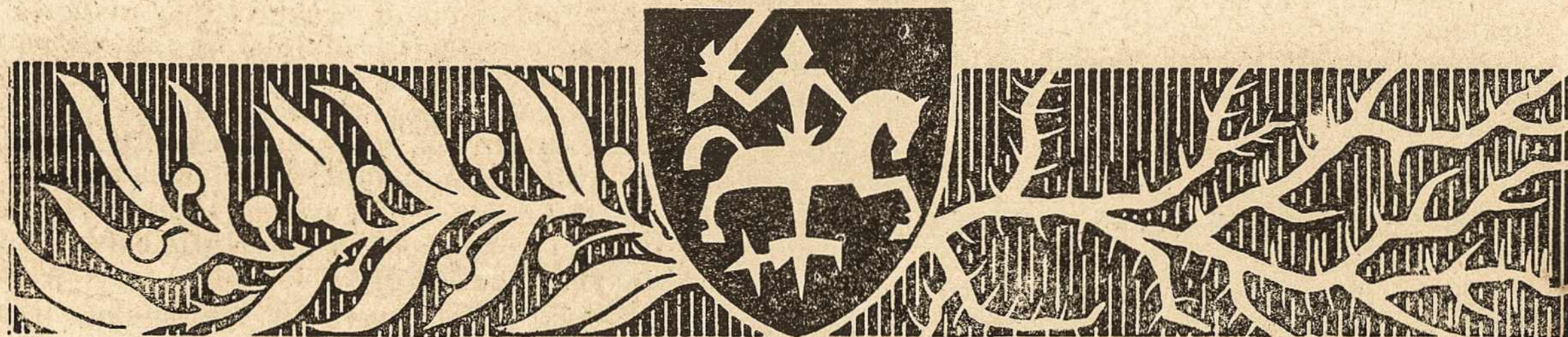
— Jeigu tu, Banguole, būsi man gera, ir aš tau būsiu geras. O jei ne, — yra mano rūmuose rūsysis, kurin tave įmesiu ir tolei laikysiu, kolei tau grįš protas.

Tai taręs, jis nuvedė ir uždarė ją laivo dugne, o prie durų pastatė žuvėdą, kad saugotų.

Ji tenai verkė ir raudėjo, šaukdamos savo motinėlą ir brolius, kad ateitų ir gelbėtų ją. Ji vaitojo dieną ir naktį, ir niekas jos neaplankė nė nepaguodė. Ir jai buvo taip gailu ir skriaudu:

Ji vis regėjo tėviškėlę ir kopas, ir juodą laivą, kuriuo jaunas žvejas išbėga į jūras. Ir tada jai darėsi dar gailiau, ir ji dar labiau verkė ir vaitojo, viena būdama.

(Pabaiga sek. Nr.)

Mažiesiems

Aš Nemoku Rašto

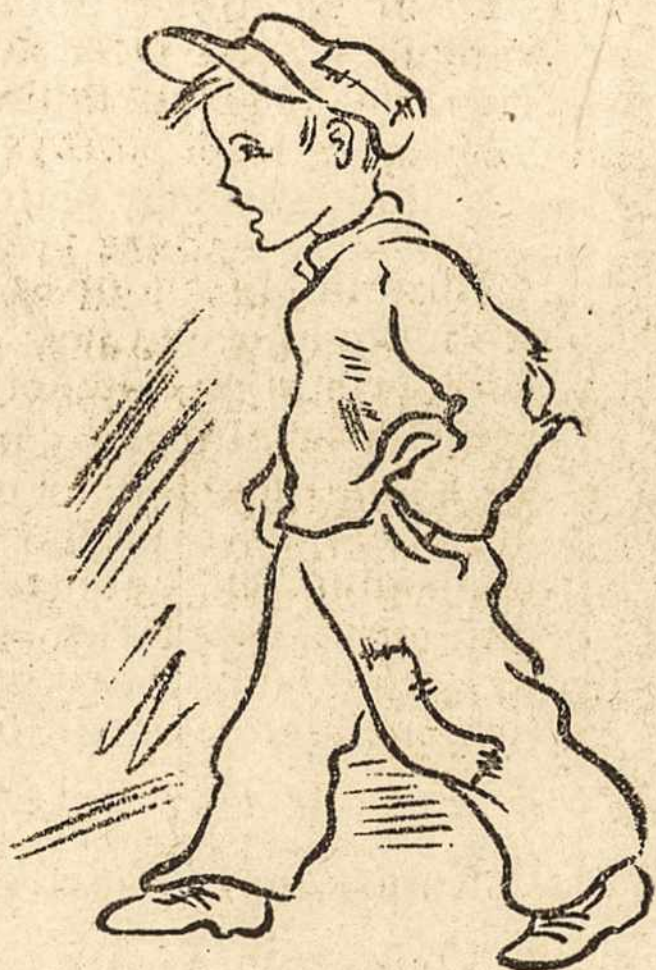
Aš nemoku rašto,
pilna man klaidų —
juokias dvejetukai,
dėl jų tiek vaidų.

Reik rašyti kuodas,
u prieš o statyt.
žiū — kažkur ji dingo,
niekur nematyt.

Bet čia ne galas:
sako tau — pelė,
ir išskirk, vyruti,
kur taškuota ė.

Zodis tau per ilgas,
reik perkelti jis, —
nematau brolyti,
skiemenų suvis.

Pagalčiau ir taškas,
Laukiu neramus:
tris ar dvejetuką
tempsiu į namus.

Mokytojas žiūri, —
brėžia pieštuku,
man širdy tie brūkšniai
tik stuku, stuku...

Daug jau prisirinko.
raudonų klaidų —
bus jau dvejetukas,
bus namie vaidų.

Na, tai jau neilgai
vargsiu aš su jais:
ryt bus penketukas,
nors ir su brūkšniais...

Benedikto Vaistai

Mūsų dėdė Benediktas
būdo labai gero:
niekados nebūna piktas,
kaip krikščioniui dera.

Tik jis turi vieną ydą,
ydą baisiai blogą, —
kad nemokytas, o gydo
ir dantis ir slogą.

Jei kas čiaudi atsilošęs,
linki «į sveikatą» —
tepavalgo purvo košės
mors iš kiauro bato.

Jei kam dantį skaudžiai gėlia,
jog net trūksta kvapo,
tesukramto bulvę žalią
ir svogūnų kapą.

Kas su tinginiu draugauja?
dirbti nebenori,
tam pipirų duoti sauja,
ne medučio korį.

Paskutinis patarimas
irgi nemalonus:
jei jau vaikui nieks negelbsti,
duokit jam per šonus,

Petr. Markevičius

Lietuvoje

ros" išradimus su «vošoboika» ir karceriu priešakyje.

Ir Lietuvoje naujų kolchozų era.

Draugo Chruščovo «išradimas» taujau buvo pritaikintas ir Lietuvai bei kitiems Pabaltijo kraštams. Kad greičiau eitų nutaunimas, kad giliau galėtų pasiekti «sovietinis perauklėjimas», kad MVD priežiūra būtų sėkmingesnė, nuo balandžio mėn. Lietuvoje pradama nauja kolchozų era - jie pradami jungti į didelius kolchozus - gigantus. Tūkstančiai naujų svetimtaučių taps kolchozų valdininkais, politauklėtojais, agitatoriais.

Kas yra «Litpopai»?

«Litpopai» - nauji Tarybų Lietuvos piliečiai, MVD atgabenti iš įvairių plačiosios «tėvynės» kampų į Lietuvos žemę. Dabar maskoliai, baškyrai ir kiti įvairiausių pavadinimų mongolai oficialioj sovietų statistikoje vadinasi «lietuviais».

Kiek jų yra Lietuvoje? Sovietų enciklopedija rašo, kad 1948 m. Lietuvoje buvo 3 milijonai gyventojų. Turint galvoje 3 masinius lietuvių trėmimus, išrodo, kad azijatiškų naujakurių «litpopų» Lietuvoje iki 1950 m. pradžios buvo apie 770-790000 - maždaug tiek, kiek sovietų valdžia išžudė ir ištrėmė lietuvių 1940-1949 m. laikotarpyje.

Peleckis dar malonėje

Birželio 19 dienos posėdyje, Melnikovui pasiūlius, buvo išrinktas naujas Aukščiausios Tarybos prezidiumas, kuriame ir ši kartą matome figuruojantį Justą Peleckį, kaip vieną iš vicepirmininkų. Vadinasi Peleckis dar nėra pasidavęs «titininku» ar «trockistu», bet klusniai pildo paraidžiui visus Stalino «ukazus».

Kupiškėnai nenori sportuoti

«Tiesa» V. 11 rašo: «Kupiškio miesto kolektyvo «Žalgiris» eilėse yra didelis skaičius miesto jaunuolių. Tačiau artėjančiam sporto sezonui visai nesiruošiama. Sporto aikštės nesutvarkytos, stadionas apleistas. Dar iki šiol nesudaryta nei viena futbolo, krepšinio ar tinklinio komanda».

Pasirodo, kad geriausiai Kupiškio sportininkai, jau esą «iš-

Vagia socialinę nuosavybę

Birželio 11 d. «Tiesa» smulkiai aprašo Vilniaus miesto Stalino rajono IV partinę konferenciją, kurioje vieną svarbiausią pranešimą padarė miesto Stalino rajono komiteto sekr, drg. Fedorinas. To rajono teritorijoje esą sutelkta daugiau kaip 40% visų miesto pramonės įmonių, dalis ministerijų, mokslo įstaigų, teatrai. Stalino rajonas pirmaujas LTSR sostinėje, vykdamas gamybos planą, ir čia lenktviau per 200 brigadų. Tačiau ir šio pavizdingo rajono darbe esą daug trūkumų.

Delegatas Filimovas pateikė tokį faktą: praeitais metais Eidukevičiaus vardo kombinate buvo socialistinės nuosavybės «graibstymo» atsitikimų, kuriais nesidomėję partijos pareigūnai.

Atėjūnam rusam įpratusiems į vagystes bolševikinės Rusijos fabrikuose, iškilusios vagystės Vilniaus įmonėse jokio ispūdžio nepadare, ir jie nesidomė žygių joms užkirsti. Vagystės plintančios ir toliau

Rusifikacijos organas

Jau kelinti metai Vilniuje, greta «Tiesos», leidžiamas dienraštis vardu «Sovietskaja Litva», rusų kalba, kaip Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos LTSR aukščiausiosios tarybos ir ministerių kabineto organas. Laikraštis įkurdiutas Komunarų gatvėje Nr. 3, kur turi savo didžiulę spaustuve. Jį redaguoja A. I. Anuškin, drauge su kitais Lietuvos kolonistais rusais. Iš jo skilčių daug daugiau kaip iš lietuvių kalba leidžiamų komunistų laikraščių, galima pažinti tikrąjį dabartinį Lietuvos, ypatingai Vilniaus miesto vaizdą.

Grižusieji iš Klaipėdos pasakoja; kad šio karo metu buvo sugriauti, sudeginti ir visiškai sunaikinti didžiuliai Lietūkio sandėliai Klaipėdos uoste, kuriuos Lietuvos vyriausybė ten buvo pastačiusi.

Pasvalio valsčiaus kaimai - Biliūnai, Daugšiogala, Atiškės ir Gudeliai sujungti į vieną kolchozą. Pirmininku paskirtas K. Sakalauskas.

Svenčionių apskrities Vilėkų, Smilgiškių ir Kurciškės kaimai sujungti į kolchozą, kuris pavadintas «Dobilo» vardu. Tokiu būdu Tverėčiaus valsčius yra visas ištiesai sukolchozintas.

«Mažeikių Tiesa», bolševikų leidžiamas laikraštis nusiskundžia, kad kolchozninkai, atėję pavasariui, visiškai nesirūpina sėja.

Kuršėnų apskrities komunistams vadovauja drg. Jefimova.

Vilniaus I tarybinės ligoninės direktorium yra. drg. Markevičius.

Super-Kolchozai

Stalinas yra ne tik genialiausias iš gen a'iausių, bet ir burtininkas. Jam pasiseka įkvėpti savo ištikimiems bendradarbiams išradingų minčių.

Ir štai Sovietų Ukrainos «prezidentas» draugas Chruščovas pasirodo esąs pilnas sumanymų kolchozų organizacijos srityje.

Jis ir yra super-kolchozo išradėjas. 1950 balandžio mėn. jis paskelbė, kad maži kolchozai - tai tik sovietinių jėgų eikvojimas. Jie neduoda gero derliaus, jų negalima ekonomiškai aprūpinti mašinomis, pagaliau, kas svarbiausia, mažuose kolchozose ne taip greitai, kaip reikalauja Politbiuras, vyksta piliečių «perauklėjimas».

Kada maži kolchozai bus sujungti į gigantus, apimančius iki 1000 kolchozniekų šeimų, tada, suprantama, bus galima pastatyti grynai maskolišką vadovybę, duoti MVD priežiūrą, reitpunktą, bendrus gyvenamus barakus, ir kitus sovietų «kultū-

sportuoti" į broliškas respublikas, kur jie atlikinėja mankštas Sibiro taigose ir Uralo anglių primityviškai įroštose kasylose. Gi likusieji sportininkai ne turi ko valgyti, taigi nebe sportas jiems rūpi.

Folchozo pirmininkas vagia

Iš bolševikų spaudos sužinojome, kad kolchozuose vykstančios nepaprastos vagystės. Vagiama viskas, kas tik galima pavogti.

Vienoje korespondencijoje iš «Pamūšio» kolchozo Biržų apskrityje rašoma:

Kuliant javus Stukelis (kolchozo pirmininkas) išsyk neužrašė važtaraščių, o svėrimų rezultatus užrašinėjo ant kažkokių popiergalių. Tik vėliau sudaryti važtaraščiai, kurie neatitiko faktinio grūdų kiekio. Rastas didelis kiekis neužpajamuotų grūdų. Nesužinojo kolūkiečiai, kokiu būdu išnyko gausus obuolių derlius ir t. t.

Puola gydytojus

Dažnom progom «Tiesa» puola Lietuvos gydytojus, kam jie dirbdami keliose klinikose, dar verčiasi ir medicinos praktika. Bolševikam tai esą labai neaišku. Mums gi reikalas aiškus: kad ir daug dirbant, esant auštom kainom, gydytojai pragyventi iš gaunamos algos negali.

Vilniaus radiofonas savo klausytojams patiekia žymia dalimi tik rusišką programą, dažniausia rusų, o retkarčiais ir lietuvių kalbomis. Daugiausia girdima «Sovietskaja Litva» laikraščio apžvalga, žinios rusų kalba, iš radio korespondento bloknoto, Sorokino, Terentjevo dainos. Laikraščio «Molodiož Litvy» apžvalga rusiškai. Osiejevus pasa kėlės, reportažai iš Lietuvos TSR įstaigų (viskas rusiškai), tarybinių kompozitorių estradinės-orkestrinės pjesės, armenų, gruzinų, kirkizų dainos «Lidijos Karabelnikovos pavyzdžiu» (reportažas Lietuvos jaunimui rusiškai), pranešimai apie Suvorovą, rusų kompozitorių kamerinės miniatūros. Pramonės laimėjimai Tarybų Lietuvoje, rusų liaudies muzika ir kt. Ko dar trūksta - retransliuoja iš Maskvos.

Raudonieji Lietuvos smogikai
Sovietų Sąjungos komunistų

partijos centro komiteto įgaliojtinis Lietuvos komunistų partijai yra aukščiausias ir galingiausias žmogus Lietuvoje. Jis yra faktinis Sovietų Sąjungos gubernatorius Lietuvai, nors tokiu vardu niekad nesivadina, ir faktinis Lietuvos valdovas, nors oficialiai jokių valdžios funkcijų neina ir žymimas tik kaip Lietuvos komunistų partijos sekretorius. Tokiu faktinuoju Lietuvos valdovu ligi 1948 m. buvo Maskvos paskirtas ir atsiųstas rusas Sčerbakov. Jam mirus, nauju Lietuvos valdovu Maskva paskyrė rusą Aleksandrą Trofimov, kuris tas pareigas eina ir dabar.

Skelbiama, kad A. Trofimov gimęs 1903 m. kažkur Rusijoje. Jo praeitis nežinoma ir paslaptinga. Iki antrosios okupacijos jis Lietuvoje nėra buvęs, žiaurus veido bruožai rodo, kad Lietuvos laikintojas Trofimov yra atlikęs daug ir baisių nusikaltimų. Paskyrimas jo faktinuoju Lietuvos valdytoju rodo, kad jis Maskvoje turi gerą vardą ir yra patikimas. Jam suteikti plačiasis įgaliojimai nakiinti ir rusinti lietuvių Tautą. Jis jam pavestą uždavinį vykdo labai stropiai. 1948-49 m. Lietuvoje jis įvykdė tris masines deportacijas. Trofimov pažįsta tik stambieji bolševikų šulai. Eiliniai žmonės ir net eiliniai komunistai jo nėra matę, tik žino jo baisų vardą ir baisius darbus.

Jis prižiūri ir valdo Lietuvos komunistų partiją, jis tiesioginiai iš Maskvos gauna nurodymus, ką turi daryti Lietuvos komunistų partija ir valdžia.

Sniečkus, Peleckis ir Gedvila be jokių atsikalbinėjimų vykdo iš jo gautus nurodymus, tik jau viską daro savo vardu, nes oficialiai Trofimov jokio valdžios posto neturi.

Jo padėjėjas E. Ozarski

Artimiausias Trofimov padėjėjas yra iš Rusijos atsiųstas rusas Eduardas Ozarskis. Jis taip pat yra Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sekretorius, nors lietuviškai nemoka nė žodžio. Ozarski gimęs 1908 metais. Gimimo vietą nežinoma.

Dabar Ozarski karališkai įrengtame bute gyvena Vilniuje ir planuoja Lietuvos naikinimą.

D. Supikov

Kitas A. Trofimov pavaduotojas yra Danielius Supikov, gi-

męs 1906 m. ir iki antrosios sovietų okupacijos Lietuvos nėra matęs. Jis taip pat yra Lietuvos komunistų partijos sekretorius. Lietuviškai nemoka nė žodžio. Praeitis nežinoma.

Lietuvos komunistų partijos centro komitete yra dar keletas iš Maskvos atsiųstų rusų, kurie centro komitete prieš lietuvius sudaro dviejų trečdalių persvarą, nors ir lietuviškieji CK nariai yra nulietuvėję ir niekada rusams nesipriešina. Tačiau Maskva rusais geriau pasitiki, nes jie geriau pažįsta generalinę liniją.

Bolševikų pareigūnai vagys

Gižų (Vilkaviškio aps.) tarybinio ūkio vedėjas Valaitis savi vališka diena naktį jodinėdamas veisliniu ūkio erzilu, taip jį nuvarė, kad prisėjo į nuostolius nurašyti. Nuosavas kiaules jis šėrė tarybinio ūkio grūdais. Ir įvairių kitų nesąžingumu vedėjas Valaitis daug pridirbo. Nors revizija visą tai patvirtino bet Valaitis liko «sausas», nes jis didelis komunistas.

Silutės pieninės vedėju paskirtas rusas Rutkovas savo tarybinę padėtį taip puikiai savo asmens reikalams panaudojo, kad pagaliau ir pačiai partijai jau nepatiko ir jis buvo išmestas. O «Tiesa» parašė, kad jis negaus daugiau tokios pelningos tarnybos.

Rusina ir mokinių uniformas

«Tiesoj» išspausdintas paveikslas vaizduojas Lietuvos moksleivius, apvilktus nauja uniforma. Jei ne parašas, kad tai Lietuvos moksleiviai, manytum, kad koki enkavedistai taip rusiškai ta uniforma nudirbta.

Kaip praneša «Sovietskaja Litva», Grežpelkių apylinkė. Pik tupių valsčiuje, Pagėgių apskrityje, visų esanti užmiršta. Nei jaunimo, nei šiaip jau gyventojų niekas nemoka «politgotofkos», kalta dėl to esanti lietuvė Stasė Ramarauskienė.

Amerikiečių aviacijos smūgis

Šio mėn. 16 d. pranešimu iš Korejos apie stambiausią amerikiečių aviacijos sutelkimą puolant prie upės Naktong sukonzentruotas komunistų pajėgas. Toje vietoje šiaurės korejiečiai buvo berengią didįjį puolimą prieš amerikiečių pozicijas, kad užimtų miesta Teago. Amerikiečių «skraidančios tvirtovės» smarkiai bombardavo komunistų sutelktas jėgas, kurių skaičiuojama apie 60.000 žmonių, numesdamos apie 850 tonų bombų.

Stebėtojai apskridę bombarduotą fronto vietą pranešė, kad korejiečiai bėgo mažomis grupėmis iš bombarduotos vietos į visas puses, palikdami ginklus,

850.000 amerikiečių šaukiama į karo tarnybą

Maj. generolas Lewis B. Aershey pranešė, kad ateinančiais mėnesiais bus šaukiama į aktyvią karo tarnybą 850,000 žmonių.

Amerikiečių jūrininkai išsprogdino tunelį šiaurės Korejoje

Iš Vašingtono krašto apsaugos ministerijos pranešama, kad tam tikras jūrininku dalinys, buvęs išsikėlęs Korejoje, tam tikroje vietoje, apie 40 mylių atstumu nuo rusų sienos, ir ten išsprogdino svarbų geležinkelio tunelį, prie Chongjin. Tuo tuneliu eina pagrindinės geležinkelio linijos, kurios jungia Koreją su Mandžurija ir Sibiru.

Turkija ir Atlanto Paktas

Pagal anglų pranešimus Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministerija gavo oficialų Turkijos prašymą įstoti į Atlanto Paktą. Tas prašymas bus artimiausiu laiku Anglijos ir dar vienuolikos pakto narių svarstomas.

Norvegijos kariški pasirengimai

Norvegijos parlamentas priėmė vienbalsiai įstatymo projek-

ta, pagal kurį vyriausybei yra duodamos teisės imtis bet kokių priemonių, kurios būtų reikalingos krašto saugumui patikrinti, jeigu to reikalautų tarptautinė padėtis. Valdžiai yra duota teisė prailginti privalomą karo tarnybą neribotam laikui ir be to, pašaukti į karo tarnybą vyrų skaičių virš taikos metui nustatytos ribos.

— Rio de Janeire yra atsilankęs su oficialiu vizitu Izraelio valstybės užsienio reikalų ministerijos aukštas valdininkas Abromas Drapkinas. Spaudos atstovams pareiškė, kad jo atsilankymo tikslas yra užmegsti glaudesnius diplomatinius santykius tarp Brazilijos ir Izraelio,

— Žiniomis iš Minas, N. S. Apararecida apskrityje prie Arcaedu nukrito milžiniškai didelis meteoras, nuo kurio kritimo, 50 km. spinduliu, buvo jaučiamas žemės drebėjimas. Nukritimo vietoje yra uždrausta vaikščioti.

— Minas Gerais estade prie Sta. Lucia (Rio de Velhas), pasirodė nauja nežinoma ypatiniga liga, kuria suserga juodadžiai ir vaikai. Jau yra užregistruoti 27 mirties atsitikimai. Liga pasireiškia sprando skaudėjimu ir drebuliu. Miršta 4-8 dieną nuo susirgimo.

Ligos ištyrimui Sveikatos Sekretarijatas pasiuntė gydytojų komisiją į susirgimų vietą.

Liepos mėn. 15 d. 9 val. vakaro Rio de Janeire prie plažo Gonzaga buvo smarkiai sukrėstas namas «Ibicaba». Ypač buvo jaučiamas drebėjimas viršutiniuose aukštuose pradedant 5-tuoju. Vieni namo gyventojai paimti panikos išsikraustė namais į kitas pastoges; kiti gi, kurie Rio de Janeire atostogavo kuo greičiausiai išvažiavo į S. Paulį.

Pagal nepatikrintas žinias, sakoma, kad ir kituose prie kranto stovinčiuose dangoraižiuose buvo jaučiamas drebėjimas. Su drebėjimo priežastis nežinoma.

Sausumos kariuomenės daliniai aprūpinami atominiais ginklais

JAV sausumos kariuomenės štabo viršininkas gen. J. Lewton Collins padarė pranešimą, kad JAV kariuomenė rengianti naujų ginklų planus. Be įvairių kitų dalykų yra daromi bandymai sausumos kariuomenės dalinius apginkluoti atominiais ginklais,

Yra daromos prielaidos, kad iš artilerijos pabūklų galės būti iššaukiamos mažos atominės bombos.

Išsiveržė didžiausias pasaulio ugniakalnis

Didžiausias pasaulio ugniakalnis, kuris randasi Havajų salose 4.500 metrų aukščio kalnas Mauna Loa pradėjo veikti, lavos masė pusantrą kilometro pločio ir 3 metrų gylio pradėjo leisti kalnu žemyn 64 km, greičiu per val. Vienas lakūnas, kuris apskrido nelaimės ištiktą vietą, pranešė, kad daugelis gyvenamųjų vietovių buvo lavos sunaikintos.

— Santos. Paskutiniu laiku buvo jaučiama stoka kvietinių milštų, tačiau, turimomis žiniomis iš Santos, paskutiniu laiku į uostą įplaukė laivai su dideliais kviečių kiekiais.

— Rio. Atsistatidino Lenkijos prekybos atašė pareikšdamas, kad jo gyvenimo pažiūros ir jo pašaukimo tradicijos nėra suderinamos su Maskvos mokslu. Jis pareiškė norą pasilikti Brazilijoje.

— Teheranas. Prie persų rusų sienos yra didelis įtempimas. Visu 1400 km. Irano pasieniu daromi sustiprinimai. Kariai yra perspėti, kad dūtų pasirošę galimomis aukomis už tėvynę.

Skaitykime,

Mūsų

lietuva!

Iš Korejos Fronto

Kaip ir praėjusio karo metu, taip ir dabar, Korejos fronte, kartu su kovojančiais daliniais veikia visa eilė vaidinamųjų karo korespondentų, kurie aprašo įdomesnius kautynių nuotikius, fotografuoja įvairius karo veiksmų vaizdus, ir visą tai kuo skubčiausia perduoda laikraščių redakcijoms, filmų bendrovėms. Viso pasaulio kampuose milijonai skaitytojų yra tuo būdu informuojami, kaip yra vykdomas karas. Besistengdami duoti juo įdomesnių žinių karo korespondentai lankosi pačiose kautynių vietovėse, rizikuodami, kaip ir tikrieji fronto kovotojai, savo gyvybėmis. Nenuostabu, kad ne mažas skaičius šiųjų «žinių medžiotojų» taipgi žūna, kaip žūsta daugelis tyliųjų fronto karių.

Paskutinėmis dienomis prancūzų telegramų agentūros AFP žiniomis, yra pranešama, kad žuvo karo lauke du britų žurnalistai, užėję ant minos Naktong fronto sektoriuje. Žuvo karo korespondentai: Cristophe Buckley laikraščio «Daily Telegraph» korespondentas, ir Jan Morrisson, Londono laikraščio «Times» karinis korespondentas.

Tos pačios prancūzų telegramų agentūros karo korespondentas Korejos fronte Pierre Doublet paskutiniuose pranešimuose aprašo apie komunistų tankų «medžioklę», kurią truputį sutrumpinę, patiekiamo mūsų skaitytojams.

Esame 5 minutės kelio nuo Taegu pačių kautynių lauko. Iš nedidelio žvalgybos lėktuvo stebime smėlingą Naktong upės vagą, kurią komunistai peržengė per paskutines dvi naktis ir įrėngė prieštiltį I-osios amerikiečių kavalerijos divizijos ginamajame fronto ruože. 700 metrų žemiau mūsų sparnų matosi išmintos vėžės tankų, kuriuos komunistai permetė į kairįjį upės krantą ir prieš kuriuos kovoja amerikiečių artilerija ir aviacija. Prie upės kranto tolumoje tęsiasi miško juosta tarpe dviejų komunistų prietilčių. Staiga mano lėktuvo pilotas pastebi kažką žemėje ir duoda signalą, rékdamas į klausomąjį aparatą ir rodydamas pirštu į žemę dešiniame šone. «Vienas tankas», jis šaukia. Iš tikro, matosi 33 tonų rusiško tanko sulankstyti šarvai, kurį dar ryte sunaikino amerikiečių aviacija. 50 metrų, galbūt, nuo ten matosi įtartina tamsi dėmė žaliame krūmokš-

nių plote, tarp upės ir aukščiau išsitiesusio geltono kelio ruožo. Apsukome kelis kartus apie įtartina miško vietą. Lėktuvo pilotas daro per radio naikintuvams pranešimą: «trys pasislėpę prieš tankai kelio pakraštyje». Vos tik pranešimas padarytas, matome, kaip pro mus praklekia vienas naikintuvas, pilotas nurodoma kryptimi. Mes staiga keliamės į viršų, kad nekliudytume naikintuvams pulti taikinių. Netrukus pasirodo 4 F-51 jacto stumties varyklių varomi naikintuvai, vienas paskui kitą sekdami pagal mūsų nurodymus. Staiga vienas naikintuvas pakyla į viršų ir metasi stačiai į žemę. Apie 200 metrų aukštumoje jis vėl išlygina aukštį ir keliasi į viršų. Pasirodo raudona liepsna ir tamsūs dūmai - lėktuvas išmetė bombą, bet per daug į kairę. Tuoj netrukus antrasis naikintuvas leidžia antrą bombą. Įkandin leidžiasi trečias lėktuvas: vėl raudonos ugnies blyks telėjimas: iš krūmokšnių kyla tiršti dūmai, truputį vėliau pasirodo liepsna. «Dar vienu mažiau!» šaukia man pilotas. Pirmasis naikintuvas betgi šiuo laiko tarpiau sukasi virš kitos krūmokšnių grupės. Ten vėl pasikartoja ta pati scena. Mes matome du tankus, kurie natrukus apsagsto mi iš šonų bombomis. Mes keičiame kryptį, kol dar naikintuvai tebetęsia savo žaidimą nurodytoje vietoje. Ir šią naktį kariuomenės štabo pranešime bus pasakyta: Sunaikinta keletas tankų viename prieš prieštiltyje».

Sovietų S-ga nedrįsta pulti Jugoslavijos

Slaptame vengrų komunistų leidinyje «Magyar komunist» yra pranešama, kad paskutinis kominformo posėdis Čekoslovakijoje baigėsi nesusitarimu, kadangi Višinskis atsisakė pradėti karą prieš Jugoslaviją. Sovietų satelitinės valstybės jau seniai prašė, kad būtų nustatytos datos Sovietų veiksams prieš Jugoslaviją, kurie yra buvę padėti Maskvos karo žinovu nuomone toks karinių priemonių panaudojimas prieš Jugoslaviją - duotų pradžią III karui, kur amerikiečių «imperialistai» tuoj pat panaudotų savo atominę persvarą prieš Rusiją.

Baltijos jūros uždarymas

Sovietų mokslo akademijos

teisių skyriuje tulas Molocovas gina disertaciją apie naują Baltijos jūros režimą. Molocovas nori įrodyti, kad Sovietų Sąjunga turinti teisę neleisti įplaukti į Baltijos jūrą svetimų valstybių karo laivams. Tos disertacijos gynimas užsienio spaudoje yra komentuojamas kaipo naujas «sovietų blefas».

Benzino refinarija Kubatone

Brazilijos respublikos prezidentas pasirašė dekretą, pagal kurį yra nusavinamos žemės Kubatono municipio valdžios naudai, kur turės būti įsteigta didelė benzino refinarija, kurios dienos gamybos pajėgumas sieks 45.000 statinių.

«Raudonas Velnias».

Sovietų mokytoja Oksana Kasenkina, kuri prieš du meta iššoko iš 4 aukšto New Yorke, kad pabėgtų iš Sovietų konsulato, dabar spausdina savo knygą, kuriai davė vardą «Raudonasis Velnias». Vyriausiasis smuo, kaip jau knygos pavadinimas rodo, yra Stalinus.

Aukso smėlys Buenos Aires provincijoje

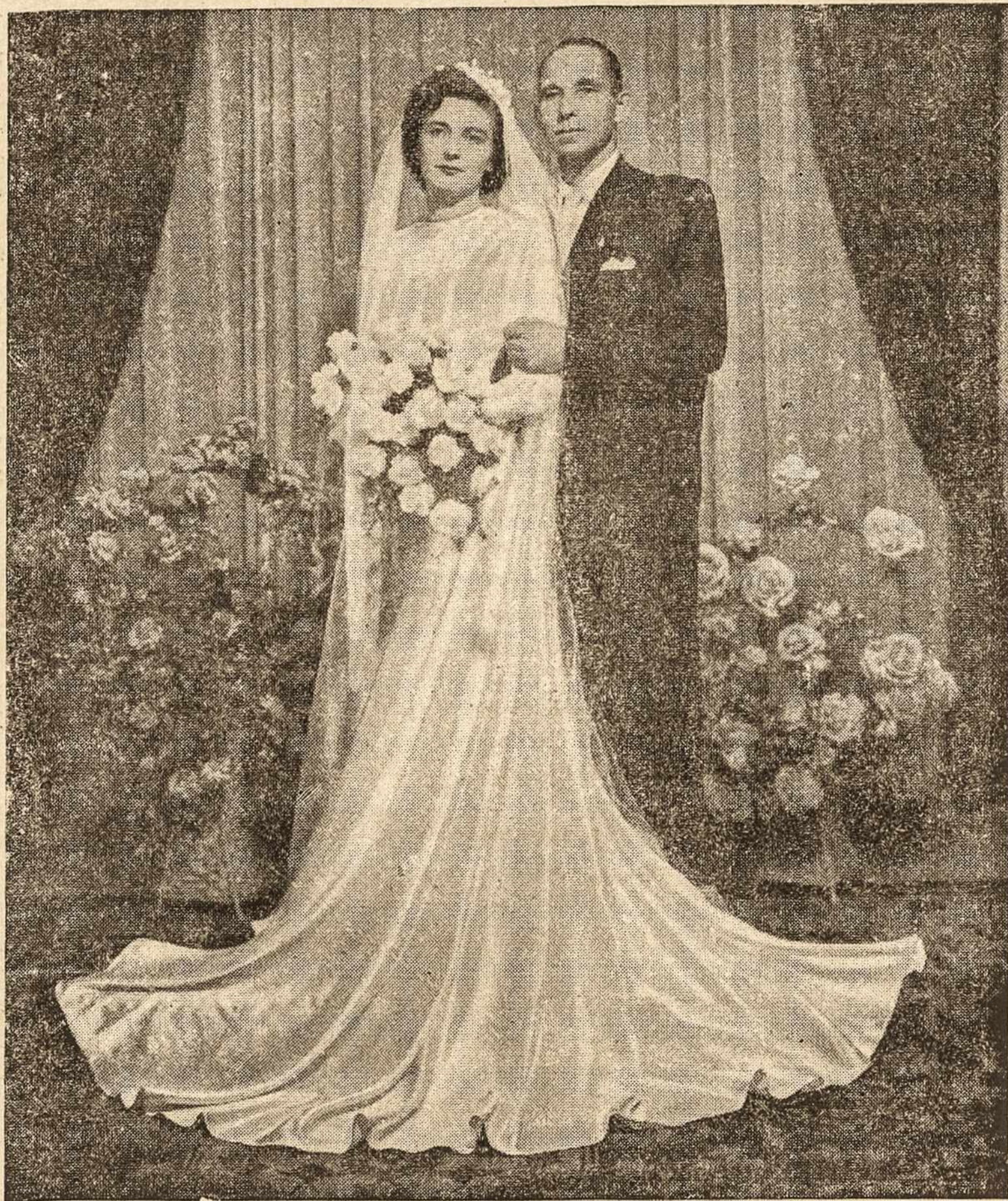
Pranešama, kad Buenos Aires provincijoje vietoje Tendil yra užtikti reikšmingi aukso radiniai. Vietos visuomenė labai susijaudino šiais radiniais. Rastame aukso smėlyje buvo nustatyta 25 gramai gryno aukso ir 120 gramų sidabro ant vienos tonos smėlio.

Skraidančių tvirtovių puolimai Korejoje

Amerikos telegramų agentūros UP pranešiniais, skraidančios tvirtovės jau antrą kartą puolė įvairius karinius, tiekimo ir susisiekimo taikinius š. Korejoje visai prie pat Sovietų Sibiro sienos. Buvo numesti dideli sprogstamos medžiagos kiekiai. Ant miesto Hungman, kur yra dideli amunicijos fabrikai, buvo numesta 1.300 tonų bombų, kurios praktiškai visai sunaikino vietovę.

Prancūzijos Akademijos apskaičiavimu, pasaulyje yra kalbama 2.796 kalbomis.

Lietuviai BRAZILIJoje

Bronius Šatas ir Janina Namajūnaitė

Nesenai sukūrusieji lietuvišką šeimą. Abu Liet. R. K. Jaunimo Sąjungos «Vytis» uolūs nariai ir choristai. Bronius Šatas, nors gimęs Rusijoje ir mažai gyvenęs savo Tėvynėje Lietuvoje, bet myli savo tautą ir jos kalbą. Nuo pat pradžios atvykimo į Braziliją dalyvauja lietuviškame kultūriniame veikime. Jis yra didelis mėgėjas meno, ypač lietuviškos dainos taip, kaip ir kiti jo broliai ir sesutės, kurių «Vyčio» chore buvo visuomet matoma penki.

Ilgiausių Metų!

P-lė Joana Keršulytė p.p. Antano ir Konstancijos Keršulų duktė, pereitą sekmadienį, 13. 8. 1950 m. šventė savo 20-tą gimtadienį.

Ta proga p. Keršuliai suruošė savo namuose, Rua Dona Matilde 144. Vila Matilda, ypatingas vaišes, kuriose dalyvavo

apylinkės ir iš įvairių S. Paulo rajonu lietuviai.

V si buvome puikiai ir linksmi nusiteikę. Dėkojame p. p. Keršuliams už tokias gausias vaišes, kur prie skanaus alučio skambėjo lietuviška «polka» ir lietuviškos dainos.

P-lei Joanai linkime daug laimės ir pasisekimo.

Vaišių dalyvis

Rio de Janeiro Lietuvių Sąjunga «DAINAVA»

1950 m. liepos mėn. 30 d. visuotiname narių susirinkime buvo išrinkta nauja «Dainavos Sąjungos valdyba. Buvo išrinkti 8 asmenys kurie susiskirstė tokio mis pareigomis.

Valdyba: Pirmininkas - Jonas Malaiška, vice-pirm. - Kazys Gaulia, sekr. - Vytautas Strimaitis, izdin. - Albertas Šiukšta, ūkio dalies ved. - Ramualdas Gaulia.

Revizijos komisija: Pirmininkas - Jonas Petraitis, sekr. - Liūdas Bendoraitis, narys - Jonas Žaidys.

Naujoji valdyba perėmė iš senosios 3.666,00 kr. grynais pinigais. Naujoji Valdyba 1950 m. rugpiūčio mėn. 6 d. turėjo pirmąjį posėdį, kuriame nutarė su ruošti šokių vakarą 30. 9. 1950, su bufetu ir loterija «Club de Natacao e Regatas» salėje.

Pajamos bus skiriamos Sąjungai radio-vitrolės įsigyjimui.

Rugpiūčio mėn. 26 d. (šeštadieni) 20 val. V. Zelinos parapijos mokyklos salėje bus kino programa, kurią rengia V. Zelinos kongregadai.

Programoje:

O fantasma de Canterville - «Metro» filmas, «O engraçadinho» komiška filmas (desenno) ir loterija

Bilietai galima įsigyti pas kongregadus.

Dėmesio!

Dabartinis Lietuvos atstovo Brazilijoje adresas yra:

Dr. Frikas Meieris,
Legação da Lituania
Av. Erazmo Braga 277, s 609
Rio de Janeiro, D. F.

L A I Š K A I

J. Guiga, Auguste Ermonaitienė, Stanislovas Milinavičius, Lazdauskas, Evaldas Lukaitis, Algirdas Šukys, Ema Bendoraitienė, Albinas Sinkevičius, Val. Bukota, Mot. Leita, Vincas Kutka, Vladas Karaska, Jonas Samuelis, Ona Rudzionis. A. Petkevičius Z. Rinkevičienė.

LIETUVOS REAGAVIMAS PRIEŠ NACIZMĄ

Rio de Janeiro dienraštis «Correio de Manhã» 1050 m. rugpiūčio mėn. 2 d. išspausdino antra me puslapyje Lietuvos Atstovo Brazilijoje Dr. Friko Meierio laišką, kuriam redakcija uždėjo reikšmingą antraštę.

Čia pateikiame laiško vertimą:

Lietuvos Atstovas Brazilijoje rašo: Didžiai liūdėdamas skaičiau «Correio da Manhã» laikraštį, kuris uisuomet rodė kilnią simpatiją mano kraštui, Lietuvai, straipsnį «Pabaltiečiai ir kiti», išspausdintą liepos mėn. 16 d. kuriame ryšy su Latvijos piliečio Cukurs'o, Lietuvos visuomenei nepažįstamo asmens, reikalu, buvo pasakyta, kad «... Lietuva, Latvija ir Estija ligi 1940 metų buvo valdomos žiauriausių fašistinių diktatūrų, Vokietijos remiamų» ir kad «Hitleris jose rado labiausia atsidasusių jo idėjai tarnų, pasibaisėtinų žmogžudžių...»

Griežčiausiai protestuoju prieš tokį neteisingumą, padarytą mano kraštui ir lietuviams, prieš tokią neteisybę ir maloniai prašau paskelbti taip pat šiuos faktus:

Pasaulio tautų pripažintos laisvos ir demokratiškos Lietuvos Respublikos konstitucijos buvo demokratiškos ne tik raide, bet ir dvasia bei praktika. Tautos rinktieji prezidentai buvo: pirmasai - tautininkų partijos, antras - krikščionių demokratų, trečias - socialistų, liaudininkų, ir ketvirtas, ligi Lietuva buvo rusų okupuota 1940 metais birželio mėn. 15 d., - vėl tautininkų. Lietuvoje tik viena partija buvo uždrausta - komunistų partija su 756 įsirašiusiais nariais ligi rusų okupacijos. Tautinės mažumos - 7% žydų ir 4% vokiečių turėjo plačiausiai garantuota autonomija, nuosavas mokyklas bei spaudą.

Santykiai su nacistine Vokietija buvo įtempti, veik prie nutrūkimo taško, Lietuva buvo pirmoji valstybė, kuri neišsigando nacių jėgos ir turėjo moralinės dramos sustabdyti jų slaptą veikimą savo teritorijoje bei atiduoti viešam Valstybės teismui 96 nacių veikėjus.

Lietuva ir Lankija buvo vienintelės nacių okupuotos valstybės, kuriose jiems nepavyko

įsteigti SS legiono.

Naciai žiauriausiu būdu išžudė 300.000 Lietuvos piliečių, daugumoje žydų.

Nacių koncentracijos stovyklos Flossenburge krematoriumo dūmtraukio sienoje dabar yra įtvirtinta lenta, rodanti skaičių ir tautybę čia sudegintų aukų. Tarp kitų, čia skaitome: žydų - 4.132, lietuvių - 2.480. Daugiau kaip 16.000 grynusių lietuvių žuvo kitose nacių stovyklose.

Lietuvių pasipriešinimas naciams, o šiuo laiku bolševikams, papildė dar vienu didvyrišku darbų puslapiu tautos istorijos knygą, kuri ilgų amžių bėgyje patyrė tiek skriaudų ir iš vokiečių ir iš rusų.

Lietuviai smerkė ir priešinosi žydų žudynėm ir tai pareiškė žodžiais ir darbais. 1941 m. rudenį Lietuvos vyskupo protestas prieš nežmoniškų žydų persekiojimus ir viešas vyskupo Brizžio pamokslas tuo reikalu Kauno katedroj. 1942 m. Hitlerio vietininkui Lietuvoje Dr. Rencelnui buvo įteiktas memorandumas, kuriame griežčiausiai protestuojama prieš žydų ir lenkų žudymą bei jų turtų konfiskavimą. Tą memorandumą pasirašė

buv. prezidentas Kazys Grinius ir buv. ministeriai, krikščionių demokratų vadas prof. Krupavičius bei prof. Aleksa, tautininkų lyderis.

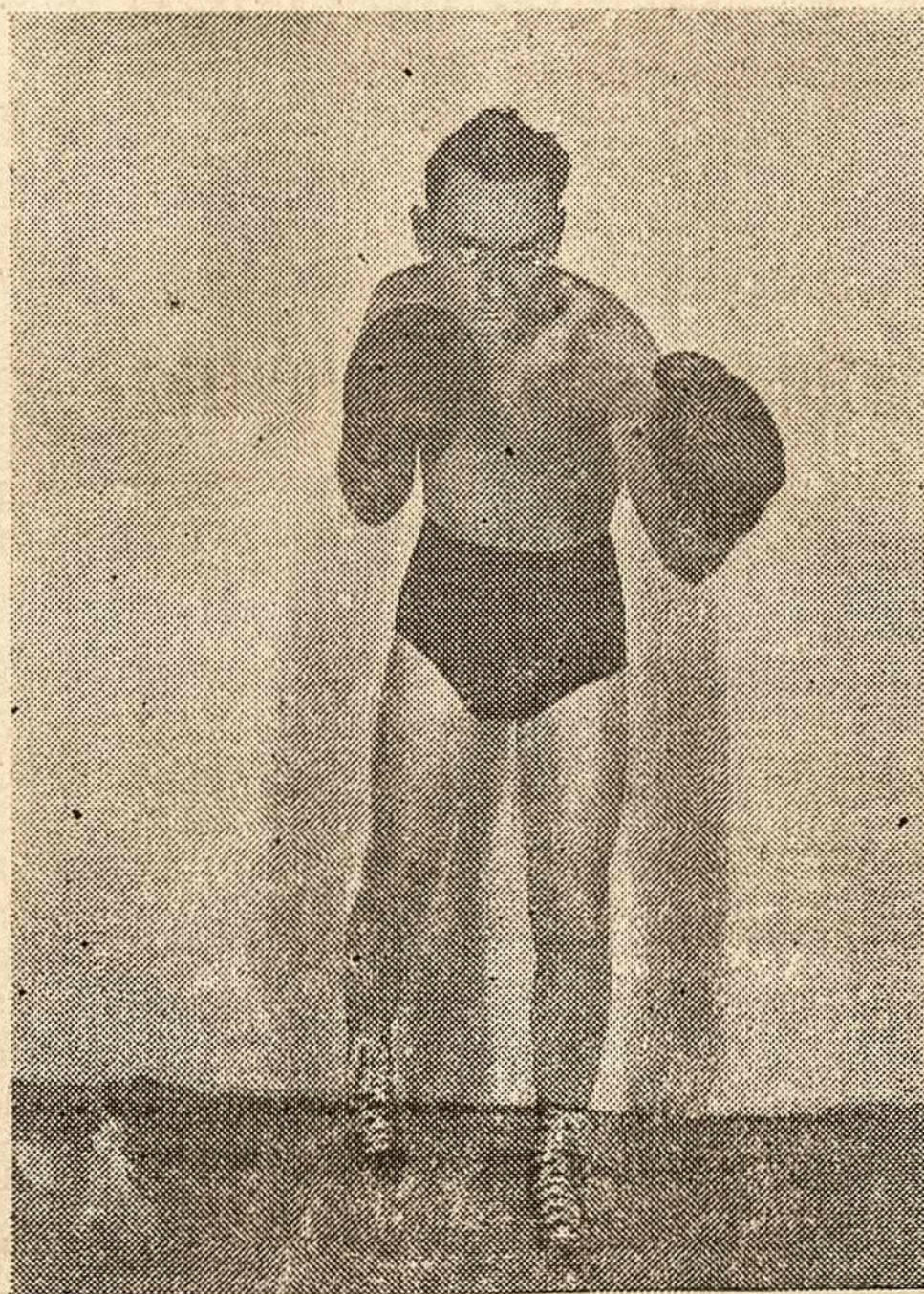
Atsikeršydama nacių valdžia buv. prezidentą Grinių, vyrą per 50 metų amžiaus, ištrėmė į provinciją, o abu buv. ministerius - išvežė į Vokietiją.

Daugybė lietuvių šviesuolių, darbininkų, ūkininkų bei kunigų statė pavujunį savo gyvybę įvairiausiais būdais gelbėdami, maitindami bei parūpindami krikščioniškus dokumentus (klasotus) žydams. Vien tik Vilniaus mieste tokiu būdu buvo išgelbėta per 2000 žydų.

Jei buvo lietuvių, karo nusikaltėlių, lietuvių tauta mokės - per atatinkamas įstaigas, - iširti ir nubauti kriminalinius išdavikus, vistiek ar jie bus nacių totalitarizmo ar bolševikų terorizmo įrankiai.

1950 metai rugpiūčio mėn. 4 d. mirė Jonas Ališauskas 49 m. - nevedęs.

Velionis į Braziliją atvyko 1927 metais.

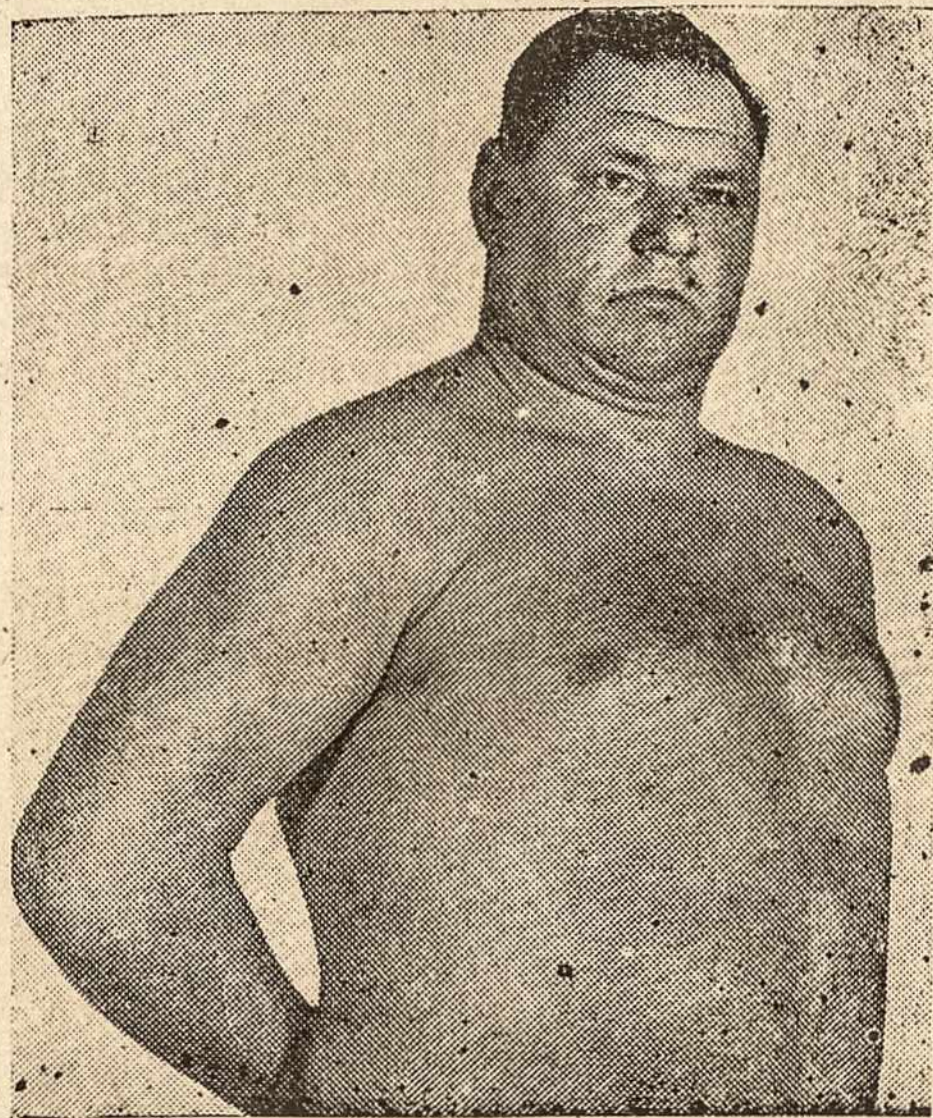
Boksininkas Petras Kalinauskas

«Mūsų Lietuva» 19. 8. 1950 Rengia

MOKOJE, RUA LITUANIA 67.

GRANDIOZINI

MOTORISTŲ VAKARAI

Imtininkas Stepas Žičkus

SCENOJE:

Imtynės «Luta livre» —

Bokso rungtynės —

Ristikai —

PRADŽIA 20 VAL.

ŠOKIAI IKI 4 VAL. RYTO

GERA ŠOKIŲ MUZIKA!!!

BARAS... UŽKANDŽIAI...

NUOTAIKA...

Pakvietimai galima isigyti:

«Mūsų Lietuvos» Redakcijoje, Av. Zelina 706,
Klebonijoje,
pas Vyta Tījūnėli — bare,
Casa São Jorge, rua São Caetano 526,
pas Brenių Stankevičių rua Litvania 67.
pas M. Tamaliūna V. Prudentėje,
pas Balį Adomavičių V. Zelinoje.

Imtininkas Balys Adomavičius imsis su
negru — Joki Zuza.

Imtininkas Stepas Žičkus su italu —
Recardo Zorzan.

Imtininkas Balys Adomavičius

“FOTO PRINCEZA”

LIETUVISKA FOTO ATELJE

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos autobuso 33 Quarta Parada).

Įvairaus didumo padidinti portretai — spalvoti!
FOTO ant parceleno, antkapiams

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

■■■■

Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

PERES & PRANAS LTDA MADEIRAS

Įvairiausios miško medžiagos prekyba, tinkama statybai ir įvairių rūšių baldams.

Peroba de Campos Jacaranda, Cedra, Cerejeira ir kt.

Geriausia ir tinkamiausia Brazilijos miškų medžiaga. Tuoju išpildomas ir didžiausias užsakymas.

Avenida Churchill, 94 - 11.º Andar
- Sala 1110 Fones 52-0229 - Telegrafu Cabiuna Rio de Janeiro

Dėmesio!

«Mūsų Lietuvos» redakcijoje galima įsigyti įrištus komplektus «M.L.» 1948 m. nuo Nr. 1 iki Nr. 26 ir 1949 m. nuo Nr. 27 iki Nr. 52.

Komplekto kaina Cr.\$ 150,00

Dėmesio! - Loterija!

Rugpjūčio mėn. 20 d. 3 val. parapijos mokykloje įvyks šeimyniško pobūdžio loterija, kurią rengia L.K. Moterų Draugi-

ja. Į loteriją leidžiami 5 fantai: vilnonis megstukas, medžiaga drabužiui, servizas arbatai, bor duota staliesė ir gražus paukščiukas.

Loterijos bilieto kaina Cr. 5,00 Taigi, už 5 kruzeirus galima laimėti gana vertingų daiktų.

Prašome išbandyti savo laimę! Be to, pirkdami bilietą padarysite auką bažnyčiai, nes visas pelnas skiriamas papuošimui Didžiojo Altoriaus.

Loterijos bilietų galima gauti pas Moterų Draugijos nares, seseles ir kun. Miliauską.

Taipgi prašome visus tautiečius ateiti į talką bilietų platinime.

Liet. Kat. Moterų D-jos
Valdyba

Įvairiausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av. de Pinedo, 931/41 Telefone 139

■■■■

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka visokius medžio įrengimus raštiniams, bankams, stato laivelius, sudeda parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio darbus.

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

FILATELISTAI!

Pigiai parduodu vertingas įvairių valstybių pašto ženklų kolekcijas, jų tarpe ir Lietuvos.

Kreiptis šiuo adresu:

M. Laupinaitis, Rua das Saudades, Nr. 19.
Vila Bela - São Paulo

Parduodamas namas - Vila Celeste

3 miegamieji kambariai, 1 svečių kambarys.
2 verandos - virtuvė - vonia ir barakas.
Teirautis: Rua 7, 43-B. Vila Zelina

DĖMESIO!

Visi PLB bei jų LOK Valdybų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, o taip ir kituose kraštuose esančių bav. DP organizacijų vadovybės ar jų įg-niai, yra prašomi skubiai pranešti savo adresus Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai. M. Krupavičius, 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16 - Germany.

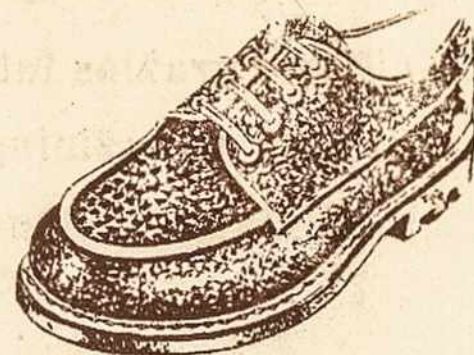
— Tautiečiai, radę nelietuviškoje spaudoje įdomesnius straipsnius mums opiaisiais klausimais - prašome juos skubos keliu pasiųsti tokiu adresu: ELTA 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16 - Germany.

UŽSAKYKITE

MŪSŲ

LIETUVŲ

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

★

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

Jei reikia tavo **AUTOMOBILIUI**vidus iškloti medžiaga ar oda, arba
norį bendrą reformą padaryti savo

M A Š I N O S,

visuomet kreipkis į

ALEKSĖJAUS VINOKUROVO

Tapeçaria "ALEX"

Posto de Serviços "Vila Prudente"

RUA IBITIRAMA, 200 — — V. PRUDENTE

Residencija: AV. ZELINA, 691

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica

LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA